

Spis treści

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIECIA.....	12
GLOSZY	32
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2008, NR 2	63
INFORMACJE	68
Dane statystyczne – grudzień 2007 r.	69
Dane statystyczne – rok 2007	70

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Radosław Nowaczewski, Maciej Plaskacz,
Elżbieta Szczepanowska, Łukasz Węgrzynowski,
Andrzej Zielony

przy udziale

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2007 r., VI Gz 87/07, zagadnienia prawnego:

„Czy od pozwu w postępowaniu nakazowym w sprawie podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym pobiera się opłatę stałą w wysokości określonej w art. 28 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), czy czwartą część tej opłaty stosownie do art. 19 ust. 2 tej ustawy?”

podjął uchwałę:

Pozew w postępowaniu nakazowym w sprawie podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym podlega opłacie w wysokości określonej w art. 19 ust. 2 w zw. z art. 28 i 20 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz . 1398 ze zm.).

(uchwała z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 118/07, J. Frąckowiak, K. Zawada, M. Kłós)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Łomży postanowieniem z dnia 27 lipca 2007 r., I Ca 134/07, zagadnienia prawnego:

„Czy na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy - Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r. (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.) Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkody inne niż określone w art. 46 ust. 1 pkt 1 tegoż prawa, wyrządzone przez zwierzęta łowne objęte całoroczną ochroną?”

podjął uchwałę:

Na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.) Skarb Państwa odpowiada tylko za szkody określone w art. 46 ust. 1 tej ustawy.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 120/07, J. Frąckowiak, K. Zawada, M. Kłós)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2007 r., I Ca 171/07, zagadnienia prawnego:

„Czy gmina, która nie dostarczyła lokalu socjalnego osobie uprawnionej do niego z mocy wyroku, dopuszczając się tym samym czynu niedozwolonego w rozumieniu art. 417 § 1 k.c., odpowiada solidarnie z tą osobą za szkodę wynikłą dla właściciela rzeczy z faktu zajmowania lokalu bez tytułu prawnego (art. 441 § 1 k.c.), czy też przewidziana w art. 18 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego odpowiedzialność odszkodowawcza byłego lokatora i wyływająca z reżimu deliktowego odpowiedzialność gminy stanowi jedynie zobowiązanie *in solidum* tych podmiotów?”

podjął uchwałę:

Odpowiedzialność gminy za szkodę wynikłą z zajmowania lokalu bez tytułu prawnego przez osobę uprawnioną z mocy wyroku do lokalu socjalnego oraz tej osoby jest odpowiedzialnością *in solidum*.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 121/07, J. Frąckowiak, K. Zawada, M. Kłós)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 4 września 2007 r., V Ca 164/07, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku, gdy wykonawca nie wnosi własnego protestu i odwołania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, a przystępuje do postępowania odwoławczego w trybie przewidzianym w art. 184 ust. 4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177 ze zm.), koniecznym jest, aby mógł brać udział w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi do sądu okręgowego, zgłoszenie przez takiego wykonawcę interwencji ubocznej, czy też staje się on automatycznie uczestnikiem postępowania skargowego przed sądem okręgowym?”

podjął uchwałę:

Wykonawca, który nie wniósł własnego protestu ani odwołania przewidzianego w przepisach ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 19, poz. 177 ze zm.), lecz przystąpił do postępowania na podstawie art. 184 ust. 4 tej ustawy, w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi do sądu okręgowego ma status interwenienta ubocznego, bez konieczności zgłaszania wstąpienia do sprawy na podstawie art. 77 k.p.c.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 123/07, J. Frąckowiak, K. Zawada, M. Kłós)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Legnicy postanowieniem z dnia 18 września 2007 r., II Ca 387/07, zagadnienia prawnego:

„Czy zachodzi bezprawie legislacyjne na gruncie art. 417¹ § 1 k.c. w przypadku odroczenia przez Trybunał Konstytucyjny terminu utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego uznanego za niezgodny z Konstytucją?”

podjął uchwałę:

Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody wyrządzone przez wydanie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. Nr 137, poz. 1310) w czasie,

gdy przepisy tego rozporządzenia, pomimo stwierdzenia ich sprzeczności z Konstytucją i ustawą zwykłą przez Trybunał Konstytucyjny, dalej obowiązywały.

(uchwała z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZP 125/07, J. Frąckowiak, K. Zawada, M. Kłós)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 5 czerwca 2007 r., I ACa 340/07, zagadnienia prawnego:

„Czy w świetle art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 ze zm.) za siłę wyższą uznać można działania osób trzecich stanowiące nagły, gwałtowny i nieprzewidywalny atak przeprowadzony przy użyciu podstępu polegającego na podszyciu się za funkcjonariuszy władzy publicznej (policji)?”
podjął uchwałę:

Utrata przesyłki na skutek rozboju połączonego z zatrzymaniem samochodu ciężarowego pod pozorem policyjnej kontroli drogowej nie jest wynikiem działania siły wyższej w rozumieniu art. 65 ust. 2 zdanie pierwsze *in fine* ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. - Prawo przewozowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 ze zm.).

(uchwała z dnia 13 grudnia 2007 r., III CZP 100/07, K. Zawada, I. Koper, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 24 lipca 2007 r., I Cz 170/07, zagadnienia prawnego:

„1. Czy dopuszczalna jest droga sądowa dla zaspokojenia w planie podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości należności Skarbu Państwa z tytułu

zobowiązań podatkowych, stwierdzonych administracyjnymi tytułami wykonawczymi i zgłoszonych do podziału na podstawie art. 1036 k.p.c.?”

a w przypadku odpowiedzi pozytywnej na to pytanie:

2. Czy w aktualnie obowiązującym stanie prawnym wystarczającą podstawą uczestnictwa wierzyciela - Skarbu Państwa, realizującego należności podatkowe w dokonywanym przez sąd podziale sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, jest administracyjny tytuł wykonawczy, czy też dla spełnienia wymogu art. 1036 k.p.c. w zakresie obowiązku przedłożenia przez zgłaszającego się wierzyciela tytułu wykonawczego konieczne jest uprzednie zaopatrzenie administracyjnego tytułu wykonawczego w sądową klauzulę wykonalności?”

podjął uchwałę:

Niedopuszczalna jest droga sądowa dla zaspokojenia należności podatkowych Skarbu Państwa, stwierdzonych tytułem wykonawczym wystawionym przez wierzyciela domagającego się ich uwzględnienia w podziale sumy uzyskanej przez sądową egzekucję z nieruchomości (art. 1036 k.p.c.).

(uchwała z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 114/07, Z. Strus, M. Grzelka, H. Pietrkowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 4 września 2007 r., IV Ca 178/07, zagadnienia prawnego:

„Czy po upadku zabezpieczenia udzielonego w postępowaniu o zniesienie współwłasności nieruchomości w postaci ustanowienia zarządcy nieruchomości, wobec umorzenia tego postępowania (art. 744 k.p.c.), zarządca zachowuje nadal legitymację procesową stosownie do art. 192 pkt. 3 k.p.c., jeżeli przed tą chwilą złożony przez niego pozew został doręczony pozwanemu?”

podjął uchwałę:

Zarządca ustanowiony na podstawie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia w postępowaniu o zniesienie współwłasności nieruchomości

traci po upadku zabezpieczenia (art. 744 k.p.c.), legitymację procesową w sprawie wytoczonej w ramach sprawowanego zarządu. Postępowanie w takiej sprawie ulega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c.

(uchwała z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 124/07, Z. Strus, M. Grzelka, H. Pietrzkowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 4 września 2007 r., II Ca 752/07, zagadnienia prawnego:

„Czy art. 81 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r.- Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.) usprawiedliwia dokonanie wpisu hipoteki jeśli wniosek o jej wpisanie złożony został wcześniej niż sześć miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości?”

podjął uchwałę:

Zakaz dokonania wpisu hipoteki obciążającej nieruchomości stanowiącą składnik masy upadłości nie ma zastosowania do wniosku o wpis złożonego wcześniej niż w ciągu sześciu miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości (art. 81 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze, Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.).

(uchwała z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 128/07, Z. Strus, M. Grzelka, H. Pietrzkowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego we wniosku z dnia 30 kwietnia 2007 r., BSA I-4110-1/07, zagadnienia prawnego:

„Czy zdolność wspólnoty mieszkaniowej do nabywania praw i obowiązków (art. 6 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali., jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.) na swoją rzecz jest równoznaczna

ze zdolnością do nabywania ich do wspólnego majątku właścicieli lokali wchodzących w skład określonej nieruchomości?”

podjął uchwałę:

Wspólnota mieszkaniowa, działając w ramach przyznanej jej zdolności prawnej, może nabywać prawa i obowiązki do własnego majątku

i nadał jej moc zasady prawnej.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 21 grudnia 2007 r., III CZP 65/07, T. Ereciński, H. Ciepła, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski, E. Skowrońska-Bocian, M. Sychowicz, T. Wiśniewski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Praw Obywatelskich we wniosku z dnia 28 maja 2007 r., RPO-544105-IV/06/MC, zagadnienia prawnego:

„Czy przed dniem 10 lipca 2001 r. strony mogły zastrzec możliwość wcześniejszego rozwiązania za wypowiedzeniem umowy najmu lub dzierżawy zawartej na czas oznaczony, w razie zajścia przyczyny określonej w umowie?

Jakie skutki prawne wywoływała tego rodzaju klauzula?”

podjął uchwałę:

Dopuszczalne było wypowiedzenie umowy najmu lub dzierżawy, zawartej przed dniem 10 lipca 2001 r. na czas oznaczony, w wypadkach określonych w tej umowie.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 21 grudnia 2007 r., III CZP 74/07, T. Ereciński, M. Bączyk, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski, M. Sychowicz, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2007 r., I ACa 1178/06, zagadnienia prawnego:

„Czy operator sieci kablowej może domagać się, i w powództwie jakiego rodzaju, określenia przez sąd treści (warunków) przyszłej umowy jaką jest zobowiązany, na podstawie art. 21¹ ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.), zawrzeć z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi?”

odmówił podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 6 grudnia 2007 r., III CZP 107/07, M. Wysocka,
A. Górski, K. Tyczka-Rote)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 16 maja 2007 r., II Ca 311/07, zagadnienia prawnego:

„Czy w sytuacji, gdy postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości prowadzone przez organ administracji dotyczyło wyłącznie odcinka granicy nieruchomości, wydana przez ten organ decyzja administracyjna o umorzeniu tak prowadzonego postępowania i przekazaniu sprawy sądowi otwiera drogę sądową o rozgraniczenie?”

odmówił podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 110/07, Z. Strus, M. Grzelka,
H. Pietrzkowski)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 1 czerwca 2007 r., III Ca 343/07, zagadnienia prawnego:

„Od jakiego zdarzenia należy liczyć początek biegu terminu określonego przepisem art. 841 § 3 k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804) w sytuacji, gdy osoba trzecia w rozumieniu przepisu art. 841 § 1 k.p.c. dowiedziała się o naruszeniu jej prawa przed dniem wejścia w życie wskazanej wyżej ustawy?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZP 116/07, Z. Strus, M. Grzelka, H. Pietrkowski)

SPROSTOWANIE

Uchwała z dnia 22 listopada 2007 r., III CZP 97/07, opublikowana w „Izbie Cywilnej” 2007, nr 12, s. 4, została – po usunięciu oczywistej niedokładności – postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2007 r. sprostowana, uzyskując następujące brzmienie:

Przepis art. 59 k.c. nie ma zastosowania do umowy sprzedaży prawa użytkownictwa wieczystego gruntu oraz własności wzniesionego na nim budynku, zawartej z naruszeniem obowiązku określonego w art. 59 § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.).

(uchwała z dnia 22 listopada 2007 r., III CZP 97/07, H. Wrzeszcz, M. Bączyk, Z. Kwaśniewski)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 145/07

„Czy przez wydanie w rozumieniu art. 226 § 1 zd. 2 k.c. można uznać utratę posiadania poprzez samowolne pozbawienie dotychczasowego posiadacza lokalu przez osobę, której według twierdzeń właściciela przysługuje ograniczone prawo rzeczowe do tego lokalu?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 września 2007 r., I ACa 1189/06, M. Gołuńska, D. Rostał, E. Buczkowska-Żuk)

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż roszczenie o zwrot nakładów innych niż konieczne przez posiadacza jest przedwczesne przed wydaniem rzeczy właścicielowi. Pojawia się natomiast pytanie, jak rozumieć pojęcie „wydanie”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zaprezentowano stanowisko, że jako wydanie (ewentualnie zwrot w rozumieniu art. 229 k.c.) należy traktować także zachowania posiadacza, które wprost nie wskazywały na postawienie do dyspozycji lokalu, czy też rzeczy właścicielowi, ale odpowiadały przeniesieniu posiadania w rozumieniu art. 348 - 351 k.c. Sąd Najwyższy, przyjmując takie stanowisko, eksponował jednak wolę posiadacza w przeniesieniu posiadania oraz wskazywał, że roszczenie o zwrot nakładów użytecznych (zwiększających wartość rzeczy) powstaje co prawda wcześniej tj. w momencie dokonania nakładu, jednak jego wartość obliczana jest na dzień wydania rzeczy i z tym dniem staje się wymagalne, w przeciwieństwie do nakładów koniecznych.

Sąd drugiej instancji wskazał, że uznanie, iż samowolne naruszenie posiadania powoda przez osobę, która według pozwanej miała tytuł do władania lokalem i jego posiadania, nie jest wydaniem w rozumieniu art. 226 § 1 k.c., spowodowałoby, że roszczenie o zwrot nakładów zwiększających wartość zasobu spółdzielni chociaż istnieje, nigdy nie stałoby się wymagalne, nie jest bowiem możliwe klasyczne wydanie

wtedy, gdy posiadacz utracił posiadanie. Nie ma także możliwości wydania w ramach postawienia do dyspozycji, czy też przeniesienia posiadania w rozumieniu art. 348 - 351 k.c.

Należy wskazać także, że żaden z powyższych przepisów nie przewiduje, aby wydanie rzeczy posiadaczowi zależnemu było jednoznaczne z wydaniem rzeczy właścicielowi czyli przeniesieniem posiadania samoistnego, art. 349 k.c. normuje bowiem sytuację odwrotną, tj. przekształcenie dotychczasowego posiadania samoistnego w zależne. Oczywiście nie sposób stwierdzić, że powód w ramach obowiązującego porządku prawnego utracił skuteczną możliwość wyrównania doznanego uszczerbku majątkowego, gdyż nadal jest to możliwe, ale na innej podstawie. Jednak w sytuacji, w której przyczyną odmowy udzielenia ochrony prawnej jest przedwczesność powództwa, powinna – w ramach konstytucyjnej gwarancji ochrony własności i równości stron wobec prawa – istnieć realna możliwość ziszczenia się wymagalności roszczenia, a nawet w uzasadnieniu rozstrzygnięcia powinno zostać wskazane kiedy ochrona stanie się możliwa.

A.Z.

*

III CZP 146/07

„1. Czy w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym, będących jednocześnie sprawami rozpoznawanymi w postępowaniu upominawczym, po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty powodowi należy z urzędu zwrócić $\frac{3}{4}$ uiszczonej opłaty od pozwu w trybie art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. c) ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), w szczególności w sytuacji, gdy uiszczona opłata sądowa od pozwu była równa opłacie podstawowej, o której mowa w art. 14 cyt. ustawy, czyli wynosiła 30,00 zł;

2. Czy – w przypadku pozytywnej odpowiedzi na pytanie 1 – w nakazie zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym należy zasądzić od pozwanego na rzecz powoda całość uiszczonej przez powoda opłaty sądowej od pozwu, czy też tylko $\frac{1}{4}$ tej opłaty, czyli tę część, która nie podlega zwrotowi w

trybie art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398 ze zm.)?”

(postanowienie Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 17 października 2007 r., XIX Nc 6286/07, T. Sroka)

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że nowa ustawa o kosztach sądowych zmieniła mechanizm obciążania powoda opłatą sądową od pozwu w sprawie podlegającej rozpoznaniu w postępowaniu upominawczym; nałożyła na niego ciężar uiszczenia całości opłaty w momencie złożenia pozwu, z perspektywą otrzymania z urzędu zwrotu tej opłaty po uprawomocnieniu się nakazu zapłaty.

Zdaniem Sądu przedstawiającego zagadnienie prawne, stosowanie opisanego mechanizmu budzi poważne wątpliwości w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym. W postępowaniu tym, zgodnie z art. 28 u.k.s.c., od pozwu pobiera się opłatę stałą w wysokości zależnej od wartości przedmiotu sporu, co niekiedy powoduje, że opłata taka wynosi 30 zł, a więc jest równa opłacie podstawowej, o której mowa w art. 14 u.k.s.c. Opłata ta zaś (stosownie do art. 14 ust. 3) stanowi minimalną opłatę, którą strona jest obowiązana uiścić od pisma podlegającego opłacie, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Wolą zatem ustawodawcy było, aby w każdym procesie cywilnym została uiszczona na rzecz Skarbu Państwa co najmniej taka opłata. Tymczasem, gdyby przyjąć obowiązek zwrotu $\frac{3}{4}$ opłaty w postępowaniu uproszczonym, faktycznie uiszczona na rzecz Skarbu Państwa opłata byłaby niższa, a to w konsekwencji prowadziło do faktycznego obejścia przepisów o opłacie podstawowej.

Niezależnie od powyższego, wątpliwości budzi także stosunek między omawianym przepisem o zwrocie części uiszczonej opłaty a przepisami regulującymi zwrot kosztów procesu. Zdaniem Sądu Rejonowego, nie ma podstaw do zasądzenia od pozwanego w nakazie zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym jedynie części opłaty w wymiarze $\frac{1}{4}$, skoro powód poniósł ciężar kosztów sądowych w całości, a zatem zasądzenie na jego rzecz tylko części opłaty byłoby niczym nieuzasadnionym ograniczeniem słusznych żądań powoda.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że przyjęcie, iż przedmiotowe $\frac{3}{4}$ opłaty podlega najpierw zasądzeniu od pozwanego w nakazie zapłaty, a następnie, po jego uprawomocnieniu, zwrotowi w trybie art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. c) u.k.s.c., jest trudne do

pogodzenia z punktu widzenia sprawiedliwości skutków rozstrzygnięcia. Wytworzyłyby to bowiem sytuację, w której powód byłby bezpodstawnie wzbogacony o przedmiotową kwotę, którą raz otrzymałby ze Skarbu Państwa a następnie mógłby drugi raz tę samą kwotę wyegzekwować od pozwanego.

Sąd Rejonowy wskazał także, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono stanowisko, iż kolizje związane z zażebaniem się i nakładaniem postępowań odrębnych należy rozwiązywać stosując zasadę, że przepisy bardziej szczegółowe, a więc odchodzące dalej od przepisów normujących postępowanie procesowe "zwykłe" i nakładające na strony ostrzejsze rygory, wyprzedzają przepisy o charakterze ogólniejszym, których odrębności od procesu "zwykłego" są mniejsze. Zdaniem Sądu Rejonowego, można wobec tego uznać, że przepisy o postępowaniu uproszczonym stanowią *lex specialis* wobec przepisów o postępowaniu upominawczym, także jeśli chodzi o zagadnienie zwrotu części opłaty.

Z drugiej strony zauważyć należy, że opłata sądowa jest niewątpliwie należnością o charakterze fiskalnym, należną Skarbowi Państwa od strony na mocy *imperium*, nie zaś na zasadzie ekwiwalentności świadczeń. Przepisy regulujące tego typu należności powinny być zatem interpretowane ściśle, niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca. Należy się także kierować regułami wykładni językowej, a dopiero gdy nie daje ona jasnych, jednoznacznych rezultatów – z dużą dozą ostrożności można stosować inne reguły interpretacji: celowościowe i systemowe.

A.Z.

*

III CZP 147/07

„Czy biernie legitymowanym w procesie o ustalenie naruszenia prawa wytoczonym w trybie art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 roku o zmianie niektórych ustaw dotyczących nabywania własności nieruchomości (Dz.U. z 2005 r. Nr 157, poz. 1315), w przypadku, gdy żądanie powoda oparte zostało na zbyciu umową darowizny przez Skarb Państwa nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym na rzecz jednostki samorządu terytorialnego z naruszeniem prawa powoda do nabycia zajmowanego przez

niego mieszkania w tymże budynku, powinien być Skarb Państwa, obdarowana jednostka samorządu terytorialnego, czy oba te podmioty łącznie (współuczestnictwo konieczne)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 11 września 2007 r., II Ca 504/07, B. Suter, B. Łaszkiewicz, M. Trzaska)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą legitymacji bierniej w sprawie o ustalenie naruszenia prawa wszczętym na podstawie art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących nabywania własności nieruchomości (Dz.U. Nr 157, poz. 1315, zwanej dalej „ustawą”), przepis ten nie wskazuje bowiem jednoznacznie podmiotu, który jest biernie legitymowany w tym procesie.

Sąd Okręgowy skłonił się do przyjęcia, że pozwanym powinien być podmiot dokonujący zbycia nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, gdyż w wyniku tej czynności doszło do naruszenia prawa lub interesu prawnego powoda. Poza tym, podmiot ten będzie biernie legitymowany w ewentualnych sprawach odszkodowawczych toczących się z powództwa zbywcy realizującego prawo pierwokupu albo z powództwa osoby uprawnionej do wykonania prawa pierwokupu.

Przedstawił także inne stanowisko, że w procesie o ustalenie biernie legitymowanym powinien być zbywca realizujący w przyszłości prawo pierwokupu, naruszenie prawa pierwszeństwa nie jest bowiem jedynym przykładem naruszenia uprawnień wymienionym w art. 4 ust. 2 ustawy. Dodatkowo podnoszony jest argument, że w przypadku sądowego stwierdzenia naruszenia prawa lub interesu prawnego powoda, będzie on realizował przysługujące mu prawo pierwokupu od zbywcy, który wcześniej nabył nieruchomość na zasadach określonych w art. 4 ust. 1 ustawy, wywodząc je z treści orzeczenia sądowego.

Zwrócił także uwagę na możliwość zajęcia odmiennego stanowiska, że w sprawie wytoczonej w trybie art. 4 ust. 4 ustawy biernie legitymowanym jest zarówno podmiot dokonujący zbycia nieruchomości na zasadach określonych w art. 4 ust. 1 ustawy, jak i podmiot nabywający tę nieruchomość, w sprawie tej występuje bowiem po stronie pozwanej współuczestnictwo konieczne. Za tym zapatrywaniem przemawia wzgląd na zapewnienie skuteczności rozstrzygnięcia ustalającego naruszenie prawa lub interesu prawnego powoda. W zakresie

dopuszczalności występowania współuczestnictwa koniecznego spowodowanego wyłącznie względami celowościowymi lub skutecznością rozstrzygnięcia powództwa o ustalenie względem określonych podmiotów występuje jednak rozbieżność w doktrynie i w judykaturze.

E.S.S.

*

III CZP 148/07

„Czy w sprawie o podział majątku wspólnego sąd może nie uwzględnić nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny jednego z byłych małżonków wyłącznie wskutek nieudowodnienia wysokości nakładów, z powodu uchybienia terminowi wyznaczonemu na podstawie art. 207 § 3 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., czy też powinien wysokość tę ustalić z urzędu bez względu na inicjatywę dowodową uczestników?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 września 2007 r., II Ca 532/07, I. Tchórzewska, M. Kuczyńska, J. Terlecka)

Sąd Okręgowy przedstawił stanowisko, odnoszące się do art. 13 § 2 k.p.c., że w sprawach o podział majątku wspólnego małżonków, rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym, należy stosować odpowiednio art. 207 § 3 k.p.c. Przytoczył pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 16 października 2002 r., IV CK 178/02 (OSNC 2004, nr 2, poz. 25), że wskazane w tym przepisie ogólne zasady dowodowe znajdują zastosowanie w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym, w których sąd jest obowiązany poczynić pewne ustalenia z urzędu.

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą kwestii, czy w sytuacji, w której uczestnicy postępowania, reprezentowani przez profesjonalnych pełnomocników, w terminie wyznaczonym na podstawie art. 207 § 3 k.p.c. nie wykazują inicjatywy dowodowej w zakresie wysokości nakładów z majątku wspólnego na majątek odrębny, sąd może nie uwzględnić tych nakładów w ramach podziału majątku wspólnego.

Wykładnia literalna art. 684 k.p.c. w związku z art. 567 k.p.c. prowadzi do wniosku, że ustalenie wartości majątku wspólnego należy do kompetencji sądu. Zdaniem Sądu Okręgowego, jeśli strony nie przyznały wartości określonych nakładów, to sąd, stosując art. 684 k.p.c., powinien dopuścić niezbędne dowody z urzędu, albo uwzględnić zgłoszony z naruszeniem określonego terminu wniosek dowodowy strony. Stanowisko to byłoby zgodne z istotą rozstrzygnięcia w sprawie o podział majątku wspólnego, ale skutkowałoby wyłączeniem zastosowania w tym zakresie art. 207 § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy dostrzegł występujący w orzecznictwie pogląd, że zastosowanie art. 684 k.p.c. w postępowaniu o podział majątku wspólnego oznacza obowiązek sądu zwrócenia uwagi małżonków na potrzebę wskazania całego majątku podlegającego podziałowi, przepis ten nie daje jednak sądowi uprawnień do przeprowadzania z urzędu dowodów w zakresie istnienia oraz składu majątku wspólnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 1968 r., III CR 97/67, OSNC 1968, nr 10, poz. 169). Zaznaczył, że w sytuacji, w której małżonkowie nie zgłoszą określonych składników majątku wspólnego do podziału, istnieje możliwość wszczęcia postępowania o dokonanie podziału uzupełniającego. Możliwość ta będzie jednak wyłączona, gdy nakład z majątku wspólnego nie zostanie uwzględniony przez sąd ze względu na nieudowodnienie jego wysokości.

E.S.S.

*

III CZP 149/07

„1. Czy na postanowienie sądu wydane na podstawie art. 931 § 2 k.p.c. odwołujące dotychczasowego zarządcę nieruchomości z funkcji i powołujące w to miejsce inny podmiot przysługuje apelacja?

2. jeżeli tak, to czy dopuszczalność tego środka zaskarżenia uzależniona jest od tego, przez kogo środek ten został złożony: czy przez współwłaściciela nieruchomości, czy też dotychczasowego zarządcę będącego osobą trzecią?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 17 września 2007 r., II Cz 1461/07, L. Kaltenbek-Skarbek, A. Koźlińska, B. Popielarczyk)

W stanie prawnym sprzed nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego, dokonanej na mocy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804), na postanowienie o odwołaniu zarządcy nieruchomości z pełnionej funkcji przysługiwało zażalenie. Kwestię tę regulował art. 932 k.p.c., który stosowany był na podstawie odesłania zawartego w art. 615 k.p.c.

W wyniku wspomnianej nowelizacji został uchylony art. 932 k.p.c., co spowodowało, że przepisy o zarządzie w toku egzekucji nie przewidują już zażalenia na postanowienie o zmianie osoby zarządcy nieruchomości. W obecnym stanie prawnym można wyodrębnić dwa rozstrzygnięcia kwestii zaskarżalności takiego postanowienia. Pierwsze, zakładające, że na postanowienie to przysługuje apelacja, wynika z merytorycznego charakteru postanowienia o zmianie zarządcy nieruchomości oraz z art. 518 k.p.c. Drugie stanowisko przyjmuje, że na postanowienie zmieniające osobę sądowego zarządcy nieruchomości przysługuje zażalenie. Zapatrywanie to wynika z koncepcji racjonalnego ustawodawcy w zakresie art. 612 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy krytycznie odniósł się do pierwszego poglądu. Zaznaczył, że z art. 521 § 1 k.p.c. wynika zasada, iż postanowienie rozstrzygające co do istoty sprawy staje się skuteczne po uprawomocnieniu się. Przyjmując, że zmiana zarządcy jest orzeczeniem merytorycznym, od którego przysługuje apelacja, objęcie funkcji przez nowego zarządcę mogłoby nastąpić dopiero po rozpoznaniu apelacji, co byłoby zbyt długotrwałe. Jeśli pojawiają się zastrzeżenia co do należytego sprawowania zarządu, to nieudolny zarządca musi być jak najszybciej zmieniony. Zdaniem Sądu Okręgowego, intencją racjonalnego ustawodawcy mogła być zatem niezaskarżalność takich orzeczeń, tym bardziej, że dotyczą one kwestii drugorzędnych.

Przy założeniu, że na postanowienie o zmianie zarządcy przysługuje apelacja, należy rozważyć, czy przysługuje ona każdemu podmiotowi występującemu w tym postępowaniu. Zgodnie z art. 510 § 1 k.p.c., zainteresowanym w sprawie jest każdy, czyich praw dotyczy wynik postępowania. Stroną, w rozumieniu tego przepisu, jest zatem współwłaściciel. Zarządcą może być jednak współwłaściciel nieruchomości lub osoba trzecia. Zakres uprawnień zarządcy, będącego osobą trzecią, jest mniejszy niż zakres uprawnień współwłaściciela. Poza tym, sprawowanie zarządu nie wpływa na jego sferę własności. Jego interes w zaskarżeniu powyższego orzeczenia polega na

tym, że nadal chce on wykonywać swe czynności, gdyż pełni tę funkcję odpłatnie. Zarządca nie ma więc interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia i z tego względu nie przysługuje mu żaden środek zaskarżenia. Oznaczać to może jednak rozróżnienie dopuszczalności środka zaskarżenia w zależności od podmiotu, który go wnosi; współwłaścicielowi przysługiwałaby bowiem apelacja, podczas gdy zarządcy, będącemu osobą trzecią, nieprzysługiwałby żaden środek procesowy.

W ocenie Sądu Okręgowego, powyższe argumenty przemawiają za niedopuszczalnością zaskarżenia postanowienia o zmianie sądowego zarządcy nieruchomości.

E.S.S.

*

III CZP 150/07

„Czy należności z tytułu składek w rozumieniu art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) podlegają zaspokojeniu w kategorii 7 art. 1025 § 1 k.p.c., jako należności do których stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 29 października 2007 r., II Cz 1731/07, K. Dobrowolska, B. Tabaka, A. Cholewa-Kuchta)

Podstawą wątpliwości Sądu Okręgowego jest niejednolite traktowanie należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne w egzekucji sądowej i administracyjnej.

Wykładnia literalna art. 115 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2005 r. Nr 229, poz. 1954 ze zm.) dokonana w związku z art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) prowadzi do wniosku, że w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne traktowane są jako odrębna kategoria należności. Ustawodawca uregulował bowiem kolejność ich zaspokojenia odrębnie od należności,

do których stosuje się przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.).

W sądowym postępowaniu egzekucyjnym należności te nie zostały wymienione *expressis verbis* w treści art. 1025 k.p.c. Przepis ten nie różnicuje zatem należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz należności, do których stosuje się przepisy działu III Ordynacji podatkowej. Z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynika natomiast, że do należności z tytułu składek należy stosować odpowiednio przepisy działu III Ordynacji podatkowej. Podyktowane jest to specyfiką tych należności.

Za przyjęciem tego stanowiska przemawia rodzaj i charakter należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, które powinny korzystać z pierwszeństwa zaspokojenia zarówno w administracyjnym, jak i sądowym postępowaniu egzekucyjnym.

E.S.S.

*

III CZP 151/07

„Czy umowa na podstawie, której organ właściwy do pobierania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych (ustalony w myśl § 8 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad wprowadzania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych, Dz.U. Nr 51, poz. 608) upoważnia do ich pobierania inny podmiot, który w myśl postanowień umowy zatrzymuje dla siebie część pobranych kwot z tytułu opłat za parkowanie pojazdów samochodowych, jest ważna?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 października 2007 r., VI ACa 1104/06, B. Godlewska-Michalak, A. Zając, A. Turliński)

Sąd Apelacyjny powziął wątpliwość w zakresie dopuszczalności rozporządzania daniną publiczną na mocy umowy cywilnoprawnej. Przedmiotem tej umowy było zorganizowanie, wdrożenie i eksploatacja płatnego systemu parkowania niestrzeżonego. Umowa została zawarta na podstawie § 8 ust. 2 rozporządzenia Rady

Ministrów z dnia 27 czerwca 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad wprowadzania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych (Dz.U. Nr 51, poz. 608, zwanego dalej „rozporządzeniem”), które zostało wydane na mocy art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 o drogach publicznych (Dz.U. Nr 14, poz. 60, zwanej dalej „ustawą”). Wyrokiem z dnia 10 grudnia 2002 r., P 6/02, Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją art. 13 ust. 4 ustawy oraz § 3 ust. 1 i 4; § 8 ust. 2 oraz § 9 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 rozporządzenia i ustalił jednocześnie, że przepisy te tracą moc obowiązującą z dniem 30 listopada 2003 r., a pobrane na ich podstawie opłaty nie podlegają zwrotowi. Przedstawivszy rozbieżność występującą w orzecznictwie Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego w zakresie skutków stwierdzenia niekonstytucyjności określonych przepisów prawnych, Sąd Apelacyjny uznał, że umowa stron mimo, iż została zawarta na podstawie usuniętych, jako niezgodne z Konstytucją, przepisów, jest ważna, gdyż Trybunał Konstytucyjny określił datę utraty ich mocy obowiązującej. Podkreślił, że w ww. wyroku Trybunał Konstytucyjny przesądził jednocześnie, iż opłaty za parkowanie mają charakter opłat państwowych; są one dochodami publicznymi i stanowią rodzaj daniny publicznej. Powinny być one odprowadzone do budżetu jednostek samorządu terytorialnego. Opłaty za parkowanie, to opłaty za korzystanie z obiektów publicznych, tj. dróg. Miały być one – stosownie do art. 13 ust. 4 ustawy i § 8 ust. 1 rozporządzenia – pobierane przez właściwe zarządy dróg. Przepis § 8 ust. 2 upoważniał natomiast zarząd dróg do dalszego przekazania swoich kompetencji do kontroli uiszczania i pobierania opłat. W wyniku zawarcia umowy cywilnoprawnej doszło do zamiany inkasowania opłat (przez podmiot upoważniony przez zarząd dróg) na pobieranie i rozliczanie się z zarządem nie z całości pobranych kwot, ale jedynie z pewnej, zryczałtowanej ich części. W ten sposób doprowadzono do zmiany budżetowego charakteru opłat oraz do wydatkowania ich w sposób niezgodny z ustawą, gdyż nie zostały one przeznaczone na rozbudowę dróg. Wprawdzie, wynikająca z art. 353¹ k.c., zasada swobody umów pozwala stronom dowolnie kształtować łączący ich stosunek prawny, ale pod warunkiem, że jego treść lub cel nie sprzeciwia się właściwości stosunku, ustawie i zasadom współżycia społecznego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego dominuje pogląd, że czynność prawna kształtująca stosunki prawne dokonana

z naruszeniem zakazu wynikającego z norm prawa publicznego jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.). Sąd Apelacyjny przedstawił także inne stanowisko Sądu Najwyższego, że w przypadku naruszenia prawa publicznego konieczne jest ustalenie, czy złamany zakaz lub nakaz odnosi się do zachowań ze sfery prawa cywilnego, czy publicznego. Analiza obu poglądów prowadzi jednak do wniosku, że jeśli w ramach dokonanej przez strony czynności prawnej doszło do naruszenia przepisów publicznoprawnych, to czynność prawna jest nieważna.

E.S.S.

*

III CZP 152/07

„Czy wpis odrębnej własności lokalu w księdze wieczystej na podstawie orzeczenia sądu o zniesienie współwłasności nieruchomości ma charakter deklaratoryjny, czy konstytutywny?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 31 października 2007 r., II Ca 644/07, I. Tchórzewska, J. Terlecka, E. Żak)

Wątpliwości będące przedmiotem przedstawionego zagadnienia prawnego Sąd Okręgowy w Lublinie powziął w związku z rozpoznawaniem sprawy o założenie księgi wieczystej dla odrębnej własności lokalu.

Sąd Okręgowy wskazał, że niezależnie od podstawy prawnej ustanowienia odrębnej własności lokalu, niezbędny jest wpis w księdze wieczystej, wątpliwości w doktrynie budzi jednak charakter wpisu w sytuacji, gdy odrębna własność lokalu została ustanowiona na podstawie orzeczenia sądowego, wydanego w postępowaniu o zniesienie współwłasności, o dział spadku czy też przy podziale majątku wspólnego małżonków po ustaniu wspólności majątkowej.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w aktualnym stanie prawnym funkcjonują dwa przeciwstawne poglądy doktryny. Zgodnie z jednym, wpis do księgi wieczystej, dokonywany na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu ma charakter deklaratoryjny. Wskazuje się, że wynika to z zasady, iż zmiany stanu prawnego nie będące wynikiem czynności prawnych są niezależne od wpisu do księgi wieczystej.

Podkreśla się, że gdy zdarzeniem kreującym odrębną własność lokalu jest orzeczenie sądu, to odpadają przyczyny, dla których wprowadzono konstytutywny charakter wpisu, skoro proces wyodrębnienia lokalu jest pod kontrolą sądu; odrębna własność lokalu powstaje w momencie uprawomocnienia się orzeczenia sądu.

Pogląd przeciwny, opowiadający się za konstytutywnym charakterem wpisu odrębnej własności lokalu bez względu na podstawę prawną wyodrębnienia, opiera się na konieczności odpowiedniego stosowania art. 7 ust. 2 ustawy o własności lokali. Sąd Okręgowy wskazał, że ten pogląd wydaje się trafny. Podkreślił, że nie jest wystarczające przyjęcie, iż odpowiednie stosowanie przepisów o umownym ustanowieniu odrębnej własności lokalu ma dotyczyć jedynie wskazania elementów koniecznych orzeczenia, a nie wpisu jako przesłanki warunkującej powstanie prawa. Tym bardziej, że odpowiednie stosowanie tych przepisów niewątpliwie obejmuje konstytutywny charakter wpisu w przypadku, gdy ustanowienie odrębnej własności lokalu nastąpiło w drodze jednostronnej czynności prawnej. Wprowadzenie wymogu odpowiedniego stosowania również art. 7 ust. 2 ustawy oznacza zamiar ustawodawcy rozszerzenia wyjątków od zasady deklaratywnego charakteru wpisu do księgi wieczystej i uznanie za taki wyjątek sytuacji, w której wyodrębnienie lokalu nastąpiło w drodze orzeczenia sądu.

Ł.W.

*

III CZP 153/07

„Czy do złożenia przez egzekwowanego dłużnika świadczenia pieniężnego do depozytu sądowego w trybie art. 883 § 2 k.p.c. wymagane jest zezwolenie sądu przewidziane w art. 693² § 1 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 11 grudnia 2007 r., I Cz 397/07, J. Dymke, M. Kwiatkowska, G. Zabielski)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą wykładni art. 883 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na występowanie dwóch pojęć: „depozyt sądowy” i „rachunek depozytowy sądu”. W stanie prawnym sprzed nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego, dokonanej ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. (Dz.U. Nr 172,

poz. 1804), występowało tylko jedno pojęcie „depozyt sądowy”, w doktrynie i judykaturze rozróżniano jednak pod tym pojęciem dwie grupy depozytów – pierwszą, w rozumieniu prawa cywilnego materialnego, która oznaczała złożenie przedmiotu świadczenia w celu zwolnienia się z wykonania zobowiązania (złożenie następowało na podstawie art. 692 i 693 k.p.c.), oraz drugą, w rozumieniu prawa procesowego, która wskazywała na sposób zabezpieczenia rzeczy w ramach postępowania egzekucyjnego na cele i potrzeby tego postępowania (złożenie nie wymagało zezwolenia sądu depozytowego).

Reguła ta nie obejmowała jednak art. 883 § 2 k.p.c. W piśmiennictwie prawniczym dominowało wtedy zgodne stanowisko, że złożenie do depozytu, określone w tym przepisie, odbywa się przy zastosowaniu procedury wskazanej w art. 692 i 693 k.p.c.

W wyniku nowelizacji z 2004 r. usunięto z kodeksu postępowania cywilnego pojęcie depozytu sądowego i wprowadzono pojęcie rachunku depozytowego sądu. Nowelizacja ta nie była jednak konsekwentna, gdyż w niektórych przepisach, w tym w art. 883 § 2 k.p.c., pozostawiono pojęcie depozytu sądowego. Zasada racjonalności ustawodawcy skłania do przyjęcia, że skoro pozostawił on wśród przepisów regulujących postępowanie egzekucyjne dwa różne pojęcia normatywne, to mają one inny zakres znaczeniowy i inny cel.

Kierując się wytycznymi zawartymi w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1986 r., III CZP 62/86 (OSNCP 1987, nr 10, poz. 146), Sąd Okręgowy wyodrębnił dwie, możliwe interpretacje pojęcia „złożenie do depozytu sądowego” w rozumieniu art. 883 § 2 k.p.c. Pierwsza, oparta na wykładni językowej tego przepisu, wskazuje, że pojęcie to reguluje sytuację, w której dłużnik egzekwowany zaspokoił już wymagalne periodyczne świadczenia, a także, na skutek wpłacenia określonej sumy do depozytu sądowego, świadczenia należne w przyszłości. Złożenie do depozytu sądowego oznacza zatem wykonanie zobowiązania, o którym mowa w art. 470 k.c. Z tego względu zasadnym jest zastosowanie ogólnego trybu złożenia do depozytu wskazanego w art. 692 i nast. k.p.c. Inna interpretacja ww. pojęcia, wynikająca z wykładni celowościowej, funkcjonalnej i systemowej, przyjmuje, że w art. 883 § 2 k.p.c. występuje pojęcie depozytu sądowego w szerokim znaczeniu, tj. o charakterze procesowym.

E.S.S.

III CZP 154/07

„Czy występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika strony osoby, która nie może być pełnomocnikiem, oznacza brak należytego umocowania, co powoduje nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.), czy też uchybienie to może być usunięte poprzez zatwierdzenie przez stronę czynności dokonanych przez tę osobę?”

(wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 19 grudnia 2007 r., RPO-566009-IV/07/AB)

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił uwagę, że sąd ma obowiązek sprawdzania z urzędu, czy strona zastępowana jest przez osobę spełniającą wymagania stawiane pełnomocnikowi i nie powinien dopuszczać do występowania w jej imieniu osoby, która tych wymagań nie spełnia, na pełnomocniku spoczywa natomiast obowiązek przedłożenia pełnomocnictwa przy pierwszej czynności procesowej. Nietożłączenie pełnomocnictwa przy dokonywaniu tej czynności stanowi brak formalny usuwalny w trybie art. 130 § 1 k.p.c. w związku z art. 126 § 3 k.p.c. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie konstytuują obowiązku pełnomocnika wykazywania jego przynależności do samorządu zawodowego lub poświadczania jego kompetencji i uprawnień do reprezentowania stron w procesie.

Wątpliwości Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczą sytuacji, w której osoba występująca jako pełnomocnik strony nie może nim być. Odniósł się do art. 97 k.p.c. i uznał, że dotyczy on zarówno osoby, która w ogóle nie została umocowana (*negotium gestor*), jak i osoby nieposiadającej w danym momencie dokumentu pełnomocnictwa. Przepis ten powoduje, że czynności podjęte przez ww. osoby są ważne tymczasowo, tj. pod warunkiem rozwiązującym, że we wskazanym przez sąd terminie strona przedstawi dokument pełnomocnictwa albo zatwierdzi czynności dokonane bez umocowania. Rozważył także kwestię, czy wystąpienie takiej sytuacji skutkuje nieważnością postępowania z powodu nienależytego umocowania pełnomocnika strony, o której mowa w art. 379 pkt 2 k.p.c. Zauważył, że w tym zakresie w orzecznictwie zarówno sądów powszechnych, jak i Sądu

Najwyższego występuje rozbieżność poglądów i przedstawił dwa przeciwstawne stanowiska.

Wyróżnił zapatrywanie, że strona może potwierdzić czynności dokonane przez osoby występujące w charakterze pełnomocnika, które nie mogą nim być, także w postępowaniu odwoławczym; wtedy nie zachodzi nieważność postępowania na tej podstawie, że pełnomocnik nie był należycie umocowany (uchwały z dnia 20 grudnia 1968 r., III CZP 93/68, OSNC 1969, nr 7-8, poz. 129 i z dnia 18 września 1992 r., III CZP 112/92, OSNC 1993, nr 5, poz. 7 oraz wyrok z dnia 25 lutego 1999 r., I CKN 1108/97, OSNC 1999, nr 9, poz. 158). Pogląd ten przyjmuje, że brak należytego umocowania pełnomocnika strony powoduje nieważność postępowania tylko wtedy, gdy w jego wyniku doszło do istotnego naruszenia praw procesowych strony, np. przez podejmowanie czynności procesowych bez pełnomocnictwa lub wbrew woli strony zastępowanej. Stanowisko to zostało zaaprobowane przez niektórych przedstawicieli doktryny.

Odmienny kierunek judykatury Sądu Najwyższego zakłada, że występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika strony osoby, która nim nie może być, stanowi brak należytego umocowania pełnomocnika, który zawsze prowadzi do nieważności postępowania. Stanowisko to wyklucza możliwość potwierdzania czynności nienależycie umocowanego pełnomocnika przez stronę, art. 97 k.p.c. nie ma bowiem zastosowania w sprawie, gdyż powinien on być interpretowany w sposób ścisły. Możliwość ta nie wynika także z istoty pełnomocnictwa. Poza tym, norma z art. 87 k.p.c., ograniczającego krąg osób mogących być pełnomocnikami procesowymi, ma charakter *iuris cogentis* i strona swoim działaniem nie może jej uchylić (wyrok z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 586/00, OSNP 2003, nr 14, poz. 335; uchwała z dnia 28 lipca 2004 r., III CZP 32/04, OSNC 2006, nr 1, poz. 2). Pogląd ten został recypowany przez orzecznictwo sądów powszechnych oraz zaakceptowany przez znaczną część doktryny.

Rzecznik Praw Obywatelskich opowiedział się za pierwszym z przedstawionych stanowisk. Źródłem umocowania pełnomocnika jest wola strony udzielającej pełnomocnictwa, skoro więc może ona niwelować brak umocowania, to tym bardziej może potwierdzić czynności dokonane przez osobę, której udzieliła pełnomocnictwa, nienależącej do kręgu osób wymienionych w art. 87 § 1 k.p.c. Możliwość tę potwierdza także charakter kwalifikacji prawnych wymaganych od podmiotu, który ma

skutecznie występować w charakterze pełnomocnika procesowego. Kwalifikacje te nie przesądzają jednak ważności udzielenia pełnomocnictwa procesowego, lecz stanowią jedynie przesłanki skuteczności działania pełnomocnika; pełnomocnictwo jest więc ważne, mimo niespełnienia tych przesłanek. Za przyjęciem tego stanowiska przemawia także brak możliwości wznowienia postępowania, jeżeli przed uprawomocnieniem się wyroku strona nienależycie reprezentowana potwierdziła dokonane czynności procesowe, art. 401 pkt 2 k.p.c. wskazuje bowiem ogólną zasadę konwalidacji czynności procesowych podjętych przez osobę, która nie może być pełnomocnikiem. Uznanie możliwości potwierdzenia przez stronę czynności procesowych dokonanych przez osobę, która nie mogła być pełnomocnikiem wyklucza nieważność postępowania na tej podstawie, że pełnomocnik był nienależycie umocowany.

E.S.S.

*

III CZP 155/07

„Czy w ramach prowadzonego postępowania klauzulowego o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w którym dłużnik poddał się egzekucji (art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c.) dopuszczalna jest ocena materialnoprawnej ważności czynności prawnej - zastrzeżenia umownego o odsetkach za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.)?

a w razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej:

jakie winny być przyjęte kryteria prawne takiej oceny, w szczególności czy do odsetek za opóźnienie z art. 481 § 1 k.c. znajdują zastosowanie przepisy o odsetkach maksymalnych (art. 359 § 2¹⁻³ k.c.)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Koninie z dnia 13 grudnia 2007 r., II Cz 417/07, S. Rutkowski, E. Kozłowska, I. Złoty)

Wątpliwość Sądu Okręgowego, wyrażona w punkcie pierwszym zagadnienia prawnego, dotyczy zakresu kompetencji sądu w postępowaniu klauzulowym. Sąd Okręgowy wskazał na możliwość zajęcia w tym przedmiocie jednego z dwóch

stanowisk. Pierwsze, przyjmujące, że kompetencje sądu w postępowaniu klauzulowym są ograniczone, w postępowaniu tym bowiem wyłączona jest możliwość podnoszenia przez strony zarzutów oraz merytorycznego badania przez sąd tytułu egzekucyjnego. Zamieszczenie przez strony w umowie zapisu o odsetkach za zwłokę stanowi oświadczenie woli tych stron, które ma na celu wywołanie skutków w sferze prawa materialnego. Sąd klauzulowy nie jest zatem władny oceniać ważności złożonego przez strony oświadczenia, niezależnie od wysokości ustalonych odsetek. Kwestia ta będzie podlegać ocenie sądu dopiero na etapie ewentualnego postępowania przeciwegzekucyjnego. Za tym poglądem przemawia także uproszczony charakter postępowania klauzulowego.

Drugie stanowisko wskazuje na dopuszczalność badania w postępowaniu klauzulowym pewnych kwestii materialnoprawnych i dokonywania oceny merytorycznej obowiązku objętego tytułem egzekucyjnym, co jest uzasadnione zwłaszcza w zakresie pozasądowych tytułów egzekucyjnych. Poza tym, sąd, także w ramach postępowania klauzulowego, ma obowiązek badać z urzędu ważność czynności prawnej, nie może automatycznie nadawać klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym. W przeciwnym razie postępowanie klauzulowe byłoby nadmiernie sformalizowane i prowadziłoby do zbytowego uprzywilejowania interesu wierzyciela. Sąd Okręgowy skłonił się do przyjęcia drugiego poglądu.

Uzasadniając pytanie przedstawione w punkcie drugim zagadnienia prawnego Sąd Okręgowy wskazał cechy odróżniające odsetki kapitałowe od odsetek za opóźnienie i zauważył, że odmienność jurydyczna obu form odsetek przemawia za niedopuszczalnością stosowania przepisów o odsetkach maksymalnych do odsetek z art. 481 § 1 k.c. Za tym stanowiskiem przemawia także wykładnia literalna art. 359 k.c. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na dominujący w orzecznictwie sądów powszechnych pogląd, że w przypadku uznania odsetek za opóźnienie za nieważne należy je umniejszyć do wysokości odsetek ustawowych. Zapatrywanie to budzi jednak wątpliwości, gdyż pomija treść art. 481 § 2 k.c.

W ocenie Sądu Okręgowego, wykładnia celowościowa przemawia za uznaniem, że skutkiem nieważnego zastrzeżenia umownego o odsetkach za opóźnienie jest stosowanie przepisów o odsetkach maksymalnych.

E.S.S.

III CZP 156/07

„1. Czy warunkiem odpowiedzialności na podstawie art. 415 k.c. osoby trzeciej, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika, dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, a następnie wyzbyła się tej korzyści, jest uprzednie ustalenie przesłanek jej odpowiedzialności opartych na przepisie art. 527 i następnych k.c. i czy w takiej sytuacji sąd opiera się na domniemaniach wynikających z tych przepisów;

2. czy osoba trzecia może powołać się na ograniczenie swej odpowiedzialności, wskazując, że z uzyskanej korzyści dłużnik zaspokoił innych wierzycieli, a jeżeli tak, jak daleko sięga to ograniczenie?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 13 listopada 2007 r., II Ca 435/07, B. Badenio-Gregrowicz, I. Mostowska, P. Skibiński)

Uzasadniając pytanie pierwsze przedstawionego zagadnienia prawnego, Sąd Okręgowy przedstawił pogląd, że do powstania uprawnień wierzyciela z art. 415 k.c. konieczne jest sądowe stwierdzenie bezskuteczności względem niego czynności prawnej, która spowodowała jego pokrzywdzenie. Orzeczenie o stwierdzeniu bezskuteczności takiej czynności prawnej ma charakter kształtujący i względny.

Zdaniem Sądu Okręgowego, orzeczenie sądu uznające czynność dłużnika za bezskuteczną względem wierzyciela nie jest przesłanką odpowiedzialności z art. 415 k.c., sąd rozpoznający roszczenie wynikające z tego przepisu może bowiem samodzielnie dokonać ustaleń w tym przedmiocie. Konieczną przesłanką odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych jest natomiast wykazanie bezprawności działania, rozumianej jako sprzeczność tego działania z obowiązującym porządkiem prawnym. Bezprawność działania występuje także wtedy, gdy zachowanie dłużnika narusza obowiązki wynikające z ogólnie przyjętych zasad współżycia społecznego, w tym także obowiązku nieczynienia drugiemu szkody. Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą kwestii, czy w sytuacji, gdy bezprawność działania dłużnika może polegać na naruszeniu zasad współżycia społecznego, do

uwzględnienia roszczenia z art. 415 k.c. konieczne jest spełnienie przesłanek art. 527 i nast. k.c.

W zakresie pytania przedstawionego w punkcie drugim zagadnienia prawnego Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na konieczność wyjaśnienia kwestii, czy w postępowaniu przeciwko osobie trzeciej, która uzyskała korzyść w wyniku czynności prawnej dłużnika, dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, a następnie wyzbyła się tej korzyści, osoba ta może podnosić zarzut, że na skutek tej czynności dłużnik uzyskał korzyść, którą przeznaczył na zaspokojenie innych wierzycieli. Dla zaistnienia odpowiedzialności deliktowej osoby trzeciej niezbędne jest bowiem wystąpienie związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy działaniem tej osoby a powstaniem szkody w majątku wierzyciela, co może być trudne lub nawet niemożliwe, szczególnie w sytuacji, w której szkoda powstałaby w majątku wierzyciela niezależnie od działania osoby trzeciej.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Przejęcie praw i obowiązków, o którym mowa w art. 494 k.s.h., nie dotyczy praw, obowiązków i sytuacji prawnych ściśle związanych z organami spółek przejmowanych lub spółek łączących się przez zawiązanie.

(postanowienie z dnia 24 czerwca 2004 r., III CK 178/03, M. Sychowicz, J. Frackowiak, I. Koper, OSNC 2005, nr 6, poz. 111; BSN 2004, nr 12, s. 8; MoP 2005, nr 17, s. 859; NPN 2005, nr 1, s. 68; PUG 2005, nr 6, s. 28; Pr.Spółek 2005, nr 6, s. 59; R.Pr. 2005, nr 4, s. 124)

Glosa

Szymona Ciarkowskiego, Gdańskie Studia Prawnicze 2007, nr 3, poz. 8

Glosa ma charakter aprobujący. Glosator zauważył, że regulacje kodeksu handlowego i kodeksu spółek handlowych w zakresie procesów transformacyjnych istotnie się różnią i należy zachować ostrożność przy odwoływaniu się do poglądów Sądu Najwyższego wyrażanych we wcześniejszym orzecznictwie.

Autor wyraził następnie zapatrywanie, że sukcesja nie może dotyczyć wszystkich tych elementów sytuacji prawnej spółki przejmowanej albo spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki, które mają dla nich znaczenie ustrojowe, konstytutywne dla ich statusu jako osób prawnych, a także ściśle „osobiste”, związane z ich „tożsamością”. Wyjaśnił, że chodzi o takie prawa i obowiązki (sytuacje prawne), które nie implikują niczyjego (ani spółki, ani osób trzecich – choćby nawet „z wewnątrz” organizacji spółki), nawet pośredniego, interesu majątkowego, a jedynie organizacyjny, ustrojowy czy osobisty. W ocenie komentatora, takie sytuacje prawne ustają wraz z wykreśleniem spółki uczestniczącej w łączeniu z rejestru, a spółka przejmująca lub nowo zawiązana nie może w nie wstąpić. Jako przykłady takich sytuacji glosator wskazał regulaminy funkcjonowania organów w spółkach

przejmowanych, mandaty członków organów spółek wykreślanych z rejestru, a także członkostwo spółek wykreślanych w różnych organizacjach, zwłaszcza o charakterze pozagospodarczym.

Komentator omówił również regulację zawartą w art. 19 Trzeciej Dyrektywy, w którym – w ocenie autora – sukcesję traktuje się ściśle majątkowo.

Orzeczenie zostało omówione także przez K. Osajdę w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2005, nr 2, s. 13).

M.P.

*

Podjęcie przez zarząd spółki akcyjnej uchwały o zwołaniu walnego zgromadzenia bez obecności jednego z członków zarządu, który o posiedzeniu nie był zawiadomiony, nie powoduje bezskuteczności jego zwołania, a podjętych na nim uchwał za nieistniejące. Uchwały takie mogą być zaskarżone na podstawie art. 425 § 1 k.s.h.

(wyrok z dnia 16 lutego 2005 r., III CK 296/04, I. Koper, Z. Kwaśniewski, H. Pietrkowski, OSNC 2006, nr 2, s. 31; BSN 2005, nr 6, s. 11; Wok. 2005, nr 7-8, s. 14; MoP 2006, nr 6, s. 315; NPN 2005, nr 3, s. 59; Rej. 2006, nr 1, s. 163; R.Pr. 2006, nr 2, s. 118; Pr.Spółek 2006, nr 6, s. 59)

Glosa

Anny Zbiegień, Przegląd Sądowy 2007, nr 11-12, s. 205

Autorka w pełni zaaprobowała glosowane orzeczenie, zwracając uwagę na wywody Sądu Najwyższego dotyczące możliwości uznania uchwały walnego zgromadzenia za nieistniejącą lub nieważną. Podkreśliła, że w omawianym wyroku Sąd Najwyższy potwierdził, że także po wejściu w życie kodeksu spółek handlowych występuje nieograniczona czasowo możliwość wytoczenia przez każdego zainteresowanego, na podstawie art. 189 k.p.c., powództwa o ustalenie nieistnienia uchwały organów spółki. Autorka wskazała na problem relacji pomiędzy powództwem o ustalenie nieistnienia uchwały (art. 189 k.p.c.) a powództwem o stwierdzenie jej nieważności (art. 425 k.s.h.). Zgodziła się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, że wadliwość uchwał walnego zgromadzenia powinna być postrzegana dwutorowo.

Powództwo o ustalenie nieistnienia uchwały zgromadzenia dopuszczalne jest w przypadku rażącego naruszenia istotnych norm proceduralnych. Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały jest natomiast uzasadnione wobec wystąpienia takich uchybień formalnych, które wywarły wpływ na treść uchwały. Podkreśliła jednocześnie, że przyjęcie określonej kwalifikacji prawnej i wybór pomiędzy powództwem z art. 189 k.p.c. i art. 425 k.s.h. zależec będzie zawsze od okoliczności danego przypadku.

Glosatorka podzieliła także pogląd Sądu Najwyższego, że zwołanie walnego zgromadzenia przez zarząd w składzie dwóch zamiast trzech jego członków, nie mogło mieć wpływu ani na treść uchwały zarządu zwołującej zgromadzenie, ani na treść uchwał zgromadzenia. W związku z tym, mimo naruszenia art. 371 § 3 k.s.h., Sąd Najwyższy trafnie uznał, że nie ma podstaw do stwierdzenia nieważności uchwał walnego zgromadzenia zwołanego w takim trybie.

Na zakończenie glosatorka krytyczne odniosła się do postulatu wyrażanego przez część doktryny prawa handlowego, zgodnie z którym kwestionowana jest dopuszczalność występowania z powództwem z art. 189 k.p.c. w stosunku do niektórych uchwał zgromadzenia wspólników lub akcjonariuszy.

E.S.

*

Czynność prawna podjęta w celu przestępczym jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 28 października 2005 r., II CK 174/05, J. Frąckowiak, M. Bączyk, T. Bielska-Sobkowicz, OSNC 2006, nr 9, poz. 149; BSN 2006, nr 3, s. 11; R.Pr. 2006, nr 5, s. 118; Rej. 2006, nr 10, s. 197; Rej. 2006, nr 4, s. 186; NPN 2006, nr 2, s. 65)

Glosa

Pawła Księżaka, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, s. 1325

Autor stwierdził, że glosowane orzeczenie Sądu Najwyższego budzi poważne zastrzeżenia, a teza wyroku jest nieadekwatna do jego uzasadnienia.

Glosator wskazał, że według zgodnego poglądu doktryny, cel umowy może powodować jej nieważność, jeżeli jest wspólny lub choć znany obu stronom umowy. Co do zasady, cel ukryty przez jedną ze stron nie ma z punktu widzenia prawa cywilnego znaczenia. Złożenie oświadczenia woli bez zamiaru wywołania skutków prawnych, bez powiadomienia o tym drugiej strony, nie ma wpływu na jego ważność. Zawieranie umowy z myślą o jej niedotrzymaniu jest oszustwem (art. 286 §1 k.k.). Wadliwość takiej umowy polega na tym, że strona działa w błędzie co do zamiarów kontrahenta.

Zdaniem glosatora, chodzi tu o podstęp (art. 86 k.c.). Ponieważ doszło do podstępnego wprowadzenia w błąd, zastosowanie znajduje konstrukcja uchylenia się od skutków wadliwego oświadczenia woli na piśmie w ciągu roku od wykrycia błędu (art. 88 k.c.). Dopiero wtedy można uznać, że zawarta umowa traci ważność (nieważność *ex tunc*). Autor zwrócił uwagę, że rzecz, którą właściciel w wykonaniu takiej nieważnej umowy powierzył innej osobie, nie można uznać za skradzioną, zagubioną lub w inny sposób utraconą przez właściciela. W związku z tym – zdaniem autora – Sąd Najwyższy nie trafnie zastosował art. 169 § 2 k.c., podczas gdy prawidłowa kwalifikacja powództwa nakazuje ocenić jego zasadność w świetle art. 169 § 1 k.c.

Glosy do powyższego orzeczenia opracowali również A. Kappes (Glosa 2007, nr 2, s. 59) oraz M. Gutowski (MoP 2007, nr 18, s. 1028).

R.N.

*

Przepis art. 49 k.c. nie stanowi samodzielnej podstawy prawnej przejścia urządzeń służących do doprowadzania lub odprowadzania wody, pary, gazu, prądu elektrycznego oraz innych podobnych urządzeń na własność właściciela przedsiębiorstwa przez ich połączenie z siecią należącą do tego przedsiębiorstwa.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 8 marca 2006 r., III CZP 105/05, T. Ereciński, J. Gudowski, I. Koper, B. Myszką, Z. Strus, M. Wysocka, D. Zawistowski, OSNC 2006, nr 10, poz. 159; BSN 2006, nr 3, s. 6; Wok. 2006, nr 4, s. 1; MoP 2006, nr 19, s. 1049; OSP 2007, nr 7-8, poz. 84; NPN 2006, nr 2, s. 72; R.Pr. 2006, nr 5, s. 118; Rej. 2006, nr 11, s. 204)

Glosa

Anny Stępień-Sporek, Gdańskie Studia Prawnicze 2007, nr 3, poz. 6

Glosa ma charakter aprobujący, autorka uznała jednak, że teza uchwały nie odpowiada w pełni jej uzasadnieniu.

W pierwszej części opracowania autorka omówiła ewolucję poglądów judykatury i piśmiennictwa na zagadnienie będące przedmiotem uchwały, a w dalszej części dokonała analizy statusu urządzeń wskazanych w art. 49 k.c. oraz statusu sieci. Stwierdziła, że urządzenia te nie są częścią składową nieruchomości. Wyjaśniła następnie, że sieć składa się z instalacji, które są jednocześnie rzeczami złożonymi z poszczególnych urządzeń będących ich częściami składowymi. Przypomniała, że w głosowanej uchwale Sąd Najwyższy opowiedział się za stanowiskiem, zgodnie z którym w ramach sieci można wyróżnić poszczególne instalacje będące rzeczami ruchomymi. Zauważyła jednak, że teoretycznie możliwa, choć w praktyce wyjątkowa, byłaby sytuacja, że urządzenie przyłączone do instalacji stanie się jej częścią składową, a właścicielem urządzenia stanie się właściciel instalacji. W ocenie autorki, sytuacja taka wystąpi, gdy spełnione zostaną przesłanki przewidziane w art. 47 § 2 k.c. Glosatorka dostrzegła jednak, że wyróżnienie takiej możliwości stawiałoby w gorszej sytuacji podmiot, który pokrył koszty budowy urządzenia będącego częścią składową instalacji, niż podmiot, który pokrył koszty budowy urządzenia niebędącego częścią składową instalacji. Autorka zaproponowała następnie jednakowe traktowanie tych podmiotów i uznanie, że art. 49 k.c. reguluje odłączenie części składowej nieruchomości, jaką jest urządzenie służące do odprowadzania lub doprowadzania wody, pary, gazu, prądu elektrycznego, które w konsekwencji jest rzeczą ruchomą. Według tej propozycji, mogłoby ono zostać połączone z inną rzeczą główną, co jednak nie wpływałoby na zmianę jego właściciela. Samo połączenie należałoby traktować jako połączenie dla przemijającego użytku i – w konsekwencji – uznać, że urządzenia te nie stają się częścią składową instalacji.

W końcowej części opracowania autorka przedstawiła propozycję zmiany kodeksu cywilnego z dnia 26 stycznia 2007 r. obejmującą nowelizację art. 49 k.c.

Głosę aprobującą do uchwały opracował także Z. Kuniewicz (OSP 2007, nr 7-8, poz. 84) i omówił ją Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2006, nr 3-4 s. 229).

M.P.

*

1. W razie naruszenia dobra osobistego pokrzywdzony może żądać zarówno przyznania mu odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, jak i zasądzenia sumy pieniężnej na wskazany przez siebie cel społeczny (art. 448 k.c.).

2. Przesłanką roszczenia o zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny (art. 448 k.c.) jest wina kwalifikowana sprawcy naruszenia dobra osobistego, mianowicie wina umyślna albo rażące niedbalstwo.

(wyrok z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 81/05, T. Żyznowski, G. Misiurek, K. Pietrzykowski, OSP 2007, nr 3, poz. 30)

Glosa

Konrada Osajdy, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, s. 1321

Glosa ma charakter aprobujący w kwestii rozważań ujętych w punkcie pierwszym tezy komentowanego wyroku Sądu Najwyższego, natomiast odnosząc się do punktu drugiego, autor wyraził wątpliwość co do przyjęcia przez sąd niezbędności przesłanki winy dla zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Glosator stwierdził, że za przyjęciem bezprawności jako przesłanki z art. 448 k.c. przemawia w pierwszej kolejności wykładnia językowa. Przepis nie wspomina o winie, podobnie jak nie mówił o winie art. 417 k.c. w dawnym brzmieniu, co wskazał Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 grudnia 2001 r. (SK 18/00). Autor odwołał się również do wykładni systemowej, wskazując, że roszczenia przewidziane w art. 448 k.c. dotyczą ochrony dóbr osobistych, dla których to właśnie bezprawność jest przyjętą w kodeksie przesłanką ochrony w zakresie żądania zadośćuczynienia.

Kolejny argument powstaje na gruncie wykładni funkcjonalnej. Zdaniem glosatora, należy zwrócić uwagę, że celem majątkowej ochrony dóbr osobistych jest danie wymiernej rekompensaty pokrzywdzonemu. Konstrukcja ta ma zapewnić mu szczególną ochronę i właśnie w tym kierunku nakierowany został odpowiedni reżim odpowiedzialności. Konsekwentnie, nie należy uszczuplać praw pokrzywdzonego w procesie interpretacji; skoro ustawodawca nie umieszcza w przepisie wprost przesłanki winy, znaczy to, że przyznaje dobrom osobistym szczególnie silną ochronę. Wykładnia prowadząca do uznania, że przesłanką art. 448 k.c. jest wina, niweczy w pewnym stopniu cel tej regulacji i godzi przez to w *ratione legis* analizowanej normy.

Głosę krytyczną do komentowanego orzeczenia opracowała J. Sieńczyło-Chlabicz (OSP 2007, nr 3, poz. 30).

R.N.

*

Przepis art. 417 § 1 k.c. w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji, mający zastosowanie do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem 1 września 2004 r., stanowi podstawę prawną odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną wydaniem i wykonaniem nieostatecznej decyzji organu podatkowego pierwszej instancji, następnie uchylonej.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 kwietnia 2006 r., III CZP 125/05, T. Ereciński, G. Bieniek, K. Pietrzykowski, Z. Strus, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, M. Wysocka, OSNC 2006, nr 12, poz. 194; BSN 2006, nr 4, s. 7; Wok. 2006, nr 6, s. 1; MoP 2007, nr 16, s. 894)

Glosa

Ewy Bagińskiej, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2007, nr 3, poz. 5

Glosa ma charakter aprobujący. Autorka omówiła rozwój linii orzecznictwa kontynuowanej w komentowanej uchwale. Podzieliła argument Sądu Najwyższego, że wnioskowanie *a contrario* z art. 260 § 1 Ordynacji podatkowej jest niedopuszczalne, zauważając, iż w prawie cywilnym właściwsze jest wnioskowanie

z analogii, a nie z przeciwieństwa. Zgodziła się również ze stanowiskiem, że nie dochodzi do wkroczenia sądu powszechnego w sferę dyskrecyjnej władzy wykonawczej. Podniosła, że powództwo odszkodowawcze wnoszone jest po uchyleniu decyzji pierwotnej w trybie instancji, zatem istota naruszenia i jego stopień określone są już w uzasadnieniu decyzji ją uchylającej lub zmieniającej. W ocenie autorki, na szczególne poparcie zasługuje stwierdzenie Sądu Najwyższego, że wiązanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa z wadami nieostatecznej decyzji organów podatkowych, które noszą znamiona rażącego naruszenia prawa, nie znajduje przekonującego uzasadnienia, gdyż brak ku temu upoważnienia ustawowego. Podkreśliła, że z punktu widzenia poszkodowanego oraz w związku z niestopniowaniem przesłanki bezprawności przez ustawodawcę rażący lub nie charakter naruszenia jest okolicznością nieistotną.

W końcowej części opracowania autorka sformułowała uwagi prawnoporównawcze. Wskazała, że według jednego rozwiązania, wadliwy akt administracji publicznej daje podstawy do roszczenia według prawa powszechnego tylko wówczas, gdy spełnione są przesłanki konkretnego deliktu (prawodawstwa *common law*), według innego, nieważność aktu administracyjnego świadczy o *faute de service* (winie, bezprawności), która jest podstawową przesłanką odpowiedzialności (Francja, Belgia). Jeszcze inna konstrukcja przewiduje, że odpowiedzialność za nieostateczne decyzje i orzeczenia powstaje już z chwilą uchylenia lub zmiany decyzji lub orzeczenia przez centralny organ administracyjny, sąd najwyższy lub sąd administracyjny (np. w prawie szwedzkim). Podsumowując ten wątek rozważań, autorka stwierdziła, że komentowana uchwała wpisuje się w nowoczesne tendencje europejskie.

Uchwała została omówiona przez Z. Strusa w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2006, nr 5-6, s. 296) oraz przez R. Trzaskowskiego w opracowaniu „Odpowiedzialność odszkodowawcza za nieostateczną decyzję podatkową” (Pal. 2007, nr 5-6, s. 278).

M.P.

Art. 357¹ k.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy prawnej roszczenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w stosunku do Kasy Chorych (Narodowego Funduszu Zdrowia) o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników, jeżeli zakład ten mimo prawidłowego gospodarowania środkami uzyskanymi na podstawie umowy o udzielenie świadczeń zdrowotnych nie mógł tych kosztów pokryć w całości lub w części.

(postanowienie z dnia 19 maja 2006 r., III CZP 118/05, A. Górski, Z. Kwaśniewski, K. Pietrzykowski, OSP 2007, nr 12, poz. 139)

Glosa

Bogusława Lanckorońskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2007, nr 12, poz. 139

Glosa ma charakter częściowo aprobujący, gdyż autor uznał samo rozstrzygnięcie za trafne, natomiast wyraził zastrzeżenia do jego uzasadnienia.

Opracowanie dotyczy możliwości uznania skutków wejścia w życie zmiany ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców dokonanej ustawą z dnia 22 grudnia 2000 r. za nadzwyczajną zmianę stosunków w rozumieniu art. 357¹ k.c.

Komentator podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że wystąpienie okoliczności wpływających na sytuację strony stosunku obligacyjnego po wygaśnięciu wynikających z niego zobowiązań nie może stanowić podstawy ani do ich „rewitalizacji”, ani nie może skutkować powstaniem roszczeń, których realizacja miałaby prowadzić do modyfikacji wygasłych zobowiązań ze skutkiem retroaktywnym.

Autor podniósł następnie, że Sąd Najwyższy nietrafnie utożsamiał przewidywalność nadzwyczajnej zmiany stosunków z przewidywalnością jej skutków dla zobowiązania, podczas gdy są to dwie odrębne kategorie faktów pozostających ze sobą w związku, lecz nie zawsze występujących w parze. Wskazał, że badanie przewidzianej w art. 357¹ k.c. przesłanki „braku możliwości przewidzenia” powinno dotyczyć głównie możliwości przewidzenia skutków nadzwyczajnej zmiany stosunków dla zobowiązania, a nie możliwości przewidzenia samej zmiany, jak przyjął Sąd Najwyższy.

Glosator zgodził się natomiast ze stanowiskiem, że zmiana w stanie normatywnym może być uznana za nadzwyczajną zmianę stosunków. Stwierdził przy tym, że kryteriami o tym decydującymi są: względna trwałość zaistniałych zmian, ich zewnętrżność względem stosunku obligacyjnego, generalny charakter, możliwość objęcia określonych zmian stosunków zakresem pojęcia „szczególnego ryzyka kontraktowego” oraz wywieranie przez te zmiany określonego w ustawie wpływu na zobowiązanie. W ocenie komentatora, zmiana ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców dokonana ustawą z dnia 22 grudnia 2000 r. (tzw. ustawa 203) spełnia wszystkie wymienione przesłanki.

M.P.

*

Artykuł 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) – przewidujący odszkodowanie dla właścicieli nieruchomości zajętych pod drogi publiczne, które stały się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego – nie wyłącza roszczenia tych osób o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości przed dniem 1 stycznia 1999 r.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 26 maja 2006 r., III CZP 19/05, T. Ereciński, G. Bieniek, H. Ciepła, J. Górowski, M. Grzelka, J. Gudowski, L. Walentynowicz, OSNC 2006, nr 12, poz. 195; BSN 2006, nr 5, s. 9; Wok. 2006, nr 7-8, s. 1; MoP 2007, nr 15, s. 841; NPN 2006, nr 3, s. 59; Rej. 2006, nr 12, s. 189; R.Pr. 2007, nr 1, s. 92)

Glosa

Joanny Grodzickiej, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2007, nr 3, poz. 9

Glosa ma charakter aprobujący. Autorka podzieliła stanowisko Sądu Najwyższego, że roszczenie o wynagrodzenie uzyskuje byt samodzielny i może być

dochodzone niezależnie od roszczenia windykacyjnego. Zgodziła się również z zapatrywaniem, że posiadanie nieruchomości zajętych pod drogi publiczne nosi cechy posiadania samoistnego. Wyraziła ponadto aprobatę dla poglądu, że przedmiotem posiadania mogą być rzeczy przeznaczone do powszechnego użytku, w tym drogi publiczne.

W dalszej części opracowania komentatorka zanegowała trafność stanowiska reprezentowanego w doktrynie, że władanie nieruchomością przez organy państwowe lub państwowe osoby prawne w ramach *imperium* nie może być kwalifikowane jako posiadanie. Uznała przy tym za trafne zapatrywanie Sądu Najwyższego, że o posiadaniu i jego postaci decyduje sposób władania rzeczą.

Autorka stwierdziła również, że przyjęte w art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną wyłączenie *ex lege* nieruchomości zajętych uprzednio pod drogi publiczne nie uchyla bezprawności zachowania organów państwa, które pozbawiły właścicieli tych nieruchomości możliwości korzystania z ich uprawnień.

Komentatorka omówiła następnie problematykę wyłączenia, w tym zagadnienia zasadności celu wyłączenia i słusznego odszkodowania, w kontekście konstytucyjnym.

Uchwałę przeanalizował R. Trzaskowski w artykule „Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości zajętych pod drogi publiczne” (Pal. 2006, nr 11-12, s. 233).

M.P.

*

Wykonanie prawa odstąpienia inwestora od umowy o roboty budowlane nie pozbawia go roszczenia o zapłatę kary umownej zastrzeżonej na wypadek przekroczenia terminu oddania obiektu.

(wyrok z dnia 5 października 2006 r., IV CSK 157/06, Z. Strus, M. Kocon, K. Pietrzykowski, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 114; BSN 2007, nr 2, s. 11 ; MoP 2007, nr 22, s. 1261)

Glosa**Michała Warcińskiego**, Orzecznictwo Sądów Polskich 2007, nr 12, poz. 142

Glosa ma charakter aprobujący. Autor przedstawił nową koncepcję rozumienia skutków odstąpienia od umowy. Zakwestionował trafność utrwalonego stanowiska, że odstąpienie od umowy skutkuje jej zniesieniem ze skutkiem *ex tunc*. Jego zdaniem, stanowisko to nie znajduje oparcia w literalnej wykładni art. 395 § 2 zdanie pierwsze k.c., który, w ocenie autora, jest ogólnym nakazem przywrócenia stanu sprzed zawarcia umowy – stanu, jakby umowy nie zawarto. Glosator przedstawił również wady koncepcji fikcyjnego unicestwienia umowy, od której odstąpiono, wskazując na negatywne konsekwencje jej zastosowania w kontekście art. 17 k.c. i art. 118 k.c. Zauważył następnie, że w odniesieniu do *lex commissoria* (art. 492 k.c.) przyjmuje się, iż skorzystanie z prawa odstąpienia ma skutek *ex nunc*, gdyż tylko z takim skutkiem można pogodzić dopuszczalność żądania odszkodowania z powodu niewykonania zobowiązania po wykonaniu prawa odstąpienia. Stwierdził również, że przyjmowanie fikcji prawnej skutków *ex tunc* wykonania prawa odstąpienia od umowy nie znajduje uzasadnienia zarówno na gruncie art. 395 § 1 zdanie pierwsze k.c., jak i art. 494 k.c. Negując trafność krytykowanej koncepcji, autor odwołał się dodatkowo do rezultatów wykładni funkcjonalnej.

W dalszej części opracowania glosator zajął stanowisko, że skutkiem wykonania prawa odstąpienia (ustawowego, umownego) jest powstanie *ex nunc*, z mocy czynności prawnej, przez którą prawo się wykonywa, zobowiązań do przywrócenia stanu sprzed zawarcia umowy (*status quo ante*).

M.P.

*

Przekroczenie przez publiczny zakład opieki zdrowotnej liczby świadczeń jednej kategorii rodzaju – w rozumieniu art. 53 ust. 4 pkt 1 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (...), a wykonanie innych świadczeń zdrowotnych w mniejszym rozmiarze niż określony w umowie, nie staje się

dostateczną podstawą do odmowy przez NFZ zapłaty za świadczenia wykonane w większym rozmiarze niż pierwotnie prognozowano w umowie.

(wyrok z dnia 13 października 2006 r., III CSK 141/06, B. Myszk, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, niepubl.)

Glosa

Daniela Eryka Lacha, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2007, nr 3, poz. 18

Glosa ma charakter krytyczny. Autor zauważył, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego pojawiały się również poglądy odmienne od zaprezentowanego w komentowanym wyroku, np. w wyroku z dnia 15 października 2005 r., III CSK 123/06 (niepubl.), w którym, jak podał komentator, Sąd Najwyższy zanegował możliwość stosowania do umów o świadczenie zdrowotne art. 56, 471 i 58 k.c., a jako sposób ich „urealniania” wskazał na możliwość renegocjacji.

Glosator stwierdził następnie, że w przepisach ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym regulujących zasadnicze postanowienia umowy o udzielenie świadczeń medycznych nie przewidziano wprost możliwości zastępowania świadczeń, na które zapotrzebowanie jest mniejsze niż przewidziano w kontrakcie, innymi świadczeniami w ramach określonej w umowie sumy maksymalnej.

W dalszej części opracowania omówione zostały rola i miejsce ubezpieczyciela w systemie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego. Komentator w pierwszej kolejności podkreślił, że celami wprowadzenia systemu umów było stworzenie instrumentarium kontroli pokrycia przez świadczeniodawcę wszystkich prognozowanych potrzeb populacji objętej opieką zdrowotną, doprowadzenie do specjalizacji świadczeniodawców oraz zapobieżenie sytuacjom, w których świadczeniodawcy obsługiwaliby tylko pewne dziedziny opieki zdrowotnej, pozostawiając na uboczu inne. Podniósł następnie, że rolą ubezpieczyciela jest nie tylko zawieranie umów regulujących techniczne kwestie płatności za spełnione świadczenia, ale głównie organizowanie funkcjonowania systemu ubezpieczenia zdrowotnego, w tym wpływanie na zachowania uczestników rynku usług zdrowotnych. Z tego względu glosator zanegował trafność stanowiska, że strony umowy wiążą tylko

postanowienia dotyczące limitu kwotowego, a już nie postanowienia dotyczące poszczególnych limitów ilościowych w obrębie poszczególnych kategorii świadczeń. Podzielił natomiast pogląd wyrażony w powołanym wyroku z dnia 15 października 2005 r., że jedyną możliwością urealnienia umów o świadczenia zdrowotne jest ich renegecjonowanie.

M.P.

prawo cywilne procesowe

Przewidziany w art. 479⁹ § 1 zdanie drugie k.p.c. obowiązek dołączenia do pisma procesowego wniesionego do sądu dowodu doręczenia drugiej stronie odpisu tego pisma albo dowodu wysłania go listem poleconym nie dotyczy wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku (art. 328 § 1 k.p.c.)

(uchwała z dnia 27 października 2005 r., III CZP 65/05, J. Gudowski, A. Marszałek, G. Bieniek, OSNC 2006, nr 3, poz. 50; BSN 2005, nr 10, s. 9; Wok. 2005, nr 12, s. 7; MoP 2006, nr 12, s. 651; NPN 2005, nr 4, s. 67; R.Pr. 2006, nr 2, s. 121)

Glosa

Sławomira Cieślaka, Monitor Prawniczy 2007, nr 22, s. 1270

Glosa ma charakter aprobujący. Glosator zaaprobował dokonany przez Sąd Najwyższy podział pism procesowych na takie, które mają znaczenie dla innych stron procesu niż podmiot, który je wnosi, oraz pism niemających takiego znaczenia lub dotyczących tylko niektórych uczestników procesu. Trafnie również, zadaniem glosatora, Sąd Najwyższy dostrzegł, że wymaganie zawarte w art. 128 k.p.c. dotyczy jedynie pierwszego rodzaju pism. Autor zgłosił jednak zastrzeżenia co do uzasadnienia uchwały w tej części, w której Sąd Najwyższy oddzielił kwestię formalizmu procesowego od problemu wykładni art. 479⁹ §1 i art. 128 k.p.c. Jednym z podstawowych zagadnień wiążących się z formalizmem procesowym jest kwestia sposobu wykładni przepisów oraz wykładni oświadczeń składanych przez podmioty

postępowania cywilnego. Nadmierny formalizm może prowadzić do wypaczenia funkcji poszczególnych instytucji procesowych. Przykładem takiego wypaczenia może być zdaniem autora właśnie zastosowanie wyłącznie językowej interpretacji ww. przepisów kodeksu. Nie jest więc uzasadnione oddzielanie formalizmu procesowego od wykładni dokonywanej przez organ procesowy.

Drugim zagadnieniem wskazanym przez glosatora jest zakres przedmiotowy stosowania rygoru procesowego określonego w art. 479⁹ § 1 k.p.c. Autor podzielił pogląd Sądu Najwyższego, że o tym, czy należy doręczyć stronie przeciwnej odpis pisma procesowego, rozstrzyga art. 128 k.p.c., a nie art. 479⁹ k.p.c. Jeśli zaś uznać, że na podstawie art. 128 k.p.c. nie ma obowiązku dołączenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i jego doręczenie, bezprzedmiotowe jest rozważanie zastosowania rygoru w postaci zwrotu tego wniosku na podstawie art. 479⁹ k.p.c.

Do powyższej uchwały glosy i komentarze opracowali również O. Szejnert (MoP 2006, nr 18, wkładka, s.12), B. Draniewicz (MoP 2006, nr 19, s. 1058), Ł. Piebiak (MoP 2007, nr 8, s. 441) oraz T. Szanciło (Glosa 2007, nr 3, s. 33). Uchwałę omówili także: Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2005, nr 11-12, s. 252) oraz K. Weitz w opracowaniu „Wnioski o sporządzenie uzasadnienia wyroku w sprawie gospodarczej” (Pal. 2005, nr 11-12, s. 233).

R.N.

*

Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności stanowi z mocy art. 999 § 1 k.p.c. tytuł egzekucyjny do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości przeciwko niewymienionemu w tym tytule dłużnikowi egzekwowanemu. Wykonanie wynikającego z takiego postanowienia obowiązku wydania nieruchomości nabywcy następuje po nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko dłużnikowi egzekwowanemu.

(uchwała z dnia 10 lutego 2006 r., III CZP 127/05, J. Frąckowiak, G. Misiurek, K. Zawada, OSNC 2007, nr 1, poz. 2; BSN 2006, nr 2, s. 4; Wok. 2006, nr 3, s. 9; Wok. 2006, nr 7-8, s. 1; MoP 2007, nr 18, s. 1020; Pal. 2006, nr 3-4, s. 234; Rej. 2006, nr 3, s. 205; NPN 2006, nr 2, s. 69; R.Pr. 2007, nr 1, s. 90; Rej. 2007, nr 1, s. 172)

Glosa

Grzegorza Julke, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2007, nr 3, poz. 10

Glosa ma charakter częściowo aprobujący. Autor wyraził aprobatę dla uchwały, zauważając jednak, że rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego nie miało wpływu na załatwienie sprawy, w której zostało ono przedstawione.

Glosator stwierdził, że istnienie tytułu egzekucyjnego w postaci postanowienia o przysądzeniu własności nie może stanowić podstawy do odrzucenia pozwu ze względu na powagę rzeczy osądzonej. W jego ocenie, postanowienie takie stanowi tytuł egzekucyjny do wprowadzenia nabywcy w posiadanie nieruchomości, a nie uprawnia do usunięcia dłużnika lub innych osób z nieruchomości.

Komentator podzielił następnie poglądy, zgodnie z którymi podlegający egzekucji nakaz określonego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela tkwi niekiedy *implicite* w samym ukształtowaniu prawa lub stosunku prawnego. W odniesieniu do postanowienia o przysądzeniu własności oznacza to brak konieczności zamieszczania w nim elementów wymaganych w orzeczeniu uwzględniającym powództwo posesoryjne.

Autor ocenił jako niezasadne unormowanie zawarte w § 191 regulaminu urzędowania sądów powszechnych, zgodnie z którym w postanowieniu o przysądzeniu własności sąd stwierdza, że cała cena nabycia została uiszczona albo czy na jej poczet zaliczona została wierzytelność nabywcy lub innego wierzyciela, jak też obowiązek dłużnika wydania nieruchomości nabywcy, a także wydaje zarządzenie w przedmiocie utrzymania w mocy służebności. Według glosatora, żaden z przepisów kodeksu postępowania cywilnego nie przewiduje konieczności zamieszczania w takim postanowieniu nakazu skierowanego do określonego podmiotu.

Komentator podniósł również, że sformułowanie „zakres egzekucji” użyte w treści art. 783 § 1 k.p.c. odnosi się zarówno do przedmiotowego, jak i podmiotowego zakresu egzekucji. Podzielając stanowisko wyrażone w sentencji uchwały, uznał, że klauzula przeciwko dłużnikowi egzekwowanemu powinna

być nadana odrębnym postanowieniem, gdyż osoba ta nie jest wymieniona w tytule egzekucyjnym.

M.P.

*

Dopuszczalne jest nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przez bank, który nabył od innego banku na podstawie umowy przelewu objętą tym tytułem wierzytelność wynikającą z czynności bankowej.

(uchwała z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CZP 17/06, K. Zawada, M. Bączyk, I. Koper, BSN 2006, nr 4, s. 6 ; NPN 2006, nr 3, s. 61)

Glosa

Arkadiusza Wowerki, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2007, nr 3, poz. 7

Glosa ma charakter aprobujący. Glosator podzielił zapatrywanie Sądu Najwyższego, że rozstrzygnięcie kwestii następstwa prawnego po stronie wierzyciela w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu powinno następować na podstawie art. 788 k.p.c. Podkreślił, że przywilej wystawiania przez banki tytułów egzekucyjnych (art. 96-98 Prawa bankowego) ma charakter wyjątkowy i regulujących go przepisów nie można interpretować rozszerzająco, a pierwszeństwo w dokonywaniu ich wykładni powinna mieć wykładnia językowa. Zauważył, że przepisy prawa bankowego określające zasady wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych nie zawierają ograniczenia, zgodnie z którym tytuł mógłby wystawić wyłącznie bank dokonujący z dłużnikiem czynności bankowej. W jego ocenie, rezultaty wykładni językowej przemawiają na rzecz sentencji uchwały. Stanowisko to, w ocenie autora, wspiera również wykładnia historyczna oraz systemowa, których wyniki komentator przedstawił w kolejnej części opracowania.

Glosator ocenił jako trafne stanowisko Sądu Najwyższego, że pozycja prawna dłużnika, w tym będącego konsumentem, przeciwko któremu został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny, nie jest – w razie nadania klauzuli wykonalności na rzecz

banku następcy, w tym również banku, którego następstwo wynika z przelewu – gorsza niż w razie nadania klauzuli wykonalności na rzecz banku będącego pierwotnym wierzycielem. Według autora, nie ma zatem podstaw do wykluczenia nadania klauzuli wykonalności na rzecz banku, który nabył wierzytelność. Podstawy takiej nie stanowi również – w ocenie komentatora – przewidziane w art. 97 ust. 1 Prawa bankowego wymaganie złożenia przez dłużnika pisemnego oświadczenia o poddaniu się egzekucji, gdyż oświadczenie to należy do czynności stron stosunku materialnoprawnego, które wywierają skutek również wobec następców prawnych.

Autor zgodził się również ze stanowiskiem, że dokumentem wykazującym przejście praw na bank może być dokument urzędowy lub prywatny z podpisem urzędowo poświadczonym (art. 788 § 1 k.p.c.).

Uchwałę uwzględnił Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2006, nr 5-6, s. 300).

M.P.

*

Przepis art. 386 § 5 k.p.c. nie ma zastosowania w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia.

(uchwała z dnia 23 sierpnia 2006 r., III CZP 56/06, J. Gudowski, E. Skowrońska-Bocian, I. Koper, OSNC 2007, nr 3, poz. 43; BSN 2006, nr 8, s. 11; Wok.2006, nr 10, s. 12; MoP 2007, nr 2, s. 95)

Glosa

Andrzeja Jakubeckiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2007, nr 12, poz. 141

Glosa ma charakter aprobujący. Autor przedstawił poglądy, które ukształtowały się w piśmiennictwie odnośnie zagadnienia prawnego będącego przedmiotem analizowanej uchwały. Podzielił następnie stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy oraz zaaprobował argumenty przytoczone na jego poparcie.

W dalszej części opracowania autor przypomniał trafne zapatrywanie W. Siedleckiego, że zmiana składu sądu pierwszej instancji w razie uchylecia wyroku

przez sąd rewizyjny i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wynika z potrzeby zapewnienia jak najdalej idącej bezstronności sądu orzekającego przy pełnym poszanowaniu niezawisłości sędziowskiej. Komentator uznał również, że przyczyną wprowadzenia regulacji przewidującej zmianę składu sędziowskiego nie jest obawa przed nieprawidłowym ponownym rozstrzygnięciem sprawy przez ten sam skład, lecz wzgląd na niezawisłość sędziowską. W ocenie glosatora, regulacja ta należy do gwarancji należytego wymiaru sprawiedliwości. Dodał, że w razie zachowania tego samego składu orzekającego po uchyleniu orzeczenia o charakterze procesowym, sędzia wbrew własnemu przekonaniu rozstrzygnie tylko problem procesowy. Odnośnie do merytorycznego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy – co stanowi istotę wymiaru sprawiedliwości – zachowa natomiast swobodę.

Uchwałę zaaprobował także K. Weitz w opracowaniu „Postępowanie toczące się na skutek zażalenia a art. 386 § 5 k.p.c.” (Pal. 2007, nr 3-4, s. 264) oraz Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2006, nr 11-12, s. 258).

M.P.

*

Nie pobiera się opłaty podstawowej od zarzutów od nakazu zapłaty podlegających opłacie stosunkowej, w których zgłoszono wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych.

(uchwała z dnia 13 października 2006 r., III CZP 75/06, B. Myszka, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, OSNC 2007, nr 6, poz. 86; BSN 2006, nr 10, s. 10; Wok. 2006, nr 11, s. 5; Rej. 2006, nr 11, s. 206; PUG 2007, nr 4, s. 33; R.Pr. 2007, nr 3, s. 119)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, wkładka s. 3

Komentatorzy zwrócili uwagę na związany ze wskazaną uchwałą Sądu Najwyższego problem częściowego zrównywania przedsiębiorców i profesjonalnych pełnomocników w zakresie staranności przy uiszczaniu opłat sądowych, przy składaniu niektórych pism procesowych. Zgodnie z art. 130² § 4 k.p.c. przepisy

art. 130² § 1 –3 stosuje się do pisma wniesionego w sprawach gospodarczych także wówczas, gdy przedsiębiorca nie jest reprezentowany przez adwokata lub radcę prawnego. Zbyt restrykcyjne wymogi formalne godzą w zasadę dwuinstancyjności wymiaru sądownictwa w sytuacji, w której odrzucenie pisma zawierającego środek odwoławczy lub środek zaskarżenia skutkuje tym, że daną sprawę jako całość uznaje się za rozstrzygniętą i zakończoną. Nie zostaje osiągnięty jeden z podstawowych celów postępowania, czyli przekonanie stron, że ich sprawa została rzetelnie i kompleksowo rozpoznana.

R.N.

*

Apelacja wniesiona przez adwokata, bez spełnienia obowiązku zaokrąglenia w górę końcówki uiszczonej opłaty stosunkowej do pełnego złotego, podlega odrzuceniu.

(uchwała z dnia 22 listopada 2006 r., III CZP 83/06, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, M. Sychowicz, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 106; OSP 2007, nr 9, poz. 104; BSN 2006, nr 11, s. 13; Wok. 2006, nr 12, s. 12 ; Rej. 2006, nr 11, s. 208; RiP 2007, nr 2, s. 88; NPN 2007, nr 1, s. 55; MoP 2007, nr 12, s. 672; R.Pr. 2007, nr 4, s. 104; R.Pr. 2007, nr 5, s. 123)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s. 2

Komentatorzy podnieśli, że akcentowany przez Sąd Najwyższy fiskalny charakter opłat sądowych oraz zwracanie i odrzucanie pism procesowych z powodu niezaokrąglenia końcówki opłaty pozostają w sprzeczności, jeżeli bowiem opłata ma charakter fiskalny i zmierza do pokrycia kosztów danej sprawy, to trudno zrozumieć, czemu ma być ona przy kilkutyśięcznych kosztach nierozpoznana z powodu braku zaokrąglenia opłaty o kilka groszy. Zdaniem komentatorów, wbrew stanowisku Sądu Najwyższego, sankcja odrzucenia środka zaskarżenia z powodu niezaokrąglenia końcówki opłaty może ograniczać konstytucyjne prawo do sądu z racji dysproporcji

w stosunku do uchybienia. Prawo do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) jest prawem określonym konstytucyjnie i jego ograniczenia mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy konieczne są w demokratycznym państwie dla ochrony jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego (art. 31 ust. 1 Konstytucji). Automatyzm i bezwzględność wskazanej sankcji są kontrowersyjne tym bardziej, że zasady rządzące uiszczaniem opłat sądowych powinny być, skoro dotyczą danin publicznych, jasne i przejrzyste.

Autorem glosy do powyższej uchwały jest również A. Zieliński (OSP 2007, nr 9, s. 651).

R.N.

*

W sprawie gospodarczej rozpoznawanej w postępowaniu uproszczonym pobiera się od apelacji opłatę stałą określoną w art. 28 w związku z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(uchwała z dnia 22 listopada 2006 r., III CZP 91/06, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, M. Sychowicz, OSNC 2007, nr 9, poz. 127; BSN 2006, nr 11, s. 14; Rej. 2006, nr 11, s. 208; R.Pr. 2007, nr 4, s. 105)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s. 6

Uwagi komentatorów mają charakter wyłącznie praktyczny. Autorzy wskazali, że pogląd wyrażony w komentowanej uchwale Sądu Najwyższego został podtrzymany w późniejszym orzecznictwie uwzględniającym nowelizację przepisów kodeksu postępowania cywilnego dokonaną mocą ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 235, poz. 1699) i dodanie przepisu art. 479^{1a} k.p.c.

R.N.

*

W postępowaniu egzekucyjnym wszczętym przed dniem wejścia w życie ustawy o kosztach sądowych dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych stosuje się aż do zakończenia postępowania egzekucyjnego. Oznacza to stosowanie do toczących się postępowań egzekucyjnych – zarówno prowadzonych przez komornika, jak i przez sąd jako organ egzekucyjny – dotychczasowych przepisów o kosztach sądowych w postępowaniu egzekucyjnym, np. dotyczących wysokości wpisów od skarg na czynności komornika.

(postanowienie z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 112/06, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada, niepubl.)

Do zażalenia na postanowienie o nadaniu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, wydane przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398), mają zastosowanie przepisy tej ustawy (art. 149 ust. 1).

(uchwała z dnia 25 października 2006 r., III CZP 74/06, G. Bieniek, I. Koper, Z. Kwaśniewski, OSNC 2007, nr 6, poz. 90; BSN 2006, nr 10, s. 12; Rej. 2006, nr 10, s. 200; Rej. 2006, nr 11, s. 206; NPN 2006, nr 4, s. 54; RiP 2007, nr 1, s. 77; R.Pr. 2007, nr 3, s. 120)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s. 11

Wskazane wyżej orzeczenia Sądu Najwyższego autorzy objęli wspólnym komentarzem. W pierwszej kolejności wyrazili aprobatę dla tezy, że art. 149 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych ma zastosowanie do każdego

wszczętego przed dniem 2 marca 2006 r. postępowania egzekucyjnego, niezależnie od jego stadium i tego, czy jest prowadzone przez sąd jako organ egzekucyjny czy przez komornika. Jako miarodajną należy uznać chwilę złożenia wniosku o egzekucję.

Komentatorzy wyrazili również aprobatę dla zaakcentowanej przez Sąd Najwyższy w drugim z omawianych orzeczeń odrębności postępowania klauzulowego wobec postępowania egzekucyjnego. Autorzy zwrócili uwagę, że w praktyce wyłaniał się problem, którą z ustaw regulujących kwestię kosztów sądowych stosować wtedy, gdy postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności wydano w czasie obowiązywania przepisów ustawy o kosztach sądowych z 1967 r., a środek zaskarżenia na to postanowienie został złożony już pod rządami ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 2005 r. Komentatorzy zauważyli, że uchwała Sądu Najwyższego wskazuje stosowanie w tym przypadku art. 149 ust. 1 ustawy nowej. Tym samym należy przyjąć, że pomimo nadania klauzuli wykonalności w okresie obowiązywania ustawy z 1967 r., postępowanie w tym przedmiocie kończy się z chwilą wydania stosownego postanowienia. Wpływ zażalenia już pod rządami nowej ustawy powoduje konieczność stosowania przepisów ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 2005 r.

R.N.

*

Zgodnie z art. 19 ust. 3 pkt 2 u.k.s.c. od zażalenia przedmiocie środka zaskarżenia pobiera się piątą część opłaty, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Stosowna opłata pobierana jest także od zażalenia w przypadku twierdzenia przez stronę o jego oczywistej zasadności (art. 99 u.k.s.c.). Od powyższego obowiązku nie zwalnia samo powołanie się na oczywistą zasadność tego zażalenia, gdyż ocena w tym przedmiocie należy do sądu.

(postanowienie z dnia 11 stycznia 2007 r., II CZ 114/06, G. Bieniek, A. Górski, B. Myszka, niepubl.)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s. 14

Zdaniem komentatorów, omawiane postanowienie Sądu Najwyższego jest doniosłe, gdyż odchodzi od często wywodzonego i wyrażonego na gruncie art. 16 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych z 1967 r. poglądu, że samo powołanie się na oczywistą zasadność zażalenia zwalnia od konieczności uiszczenia opłaty. Obecne unormowanie dotyczące konieczności uiszczania przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika profesjonalnego opłaty stałej lub stosunkowej równocześnie z wniesieniem środka zaskarżenia powoduje, że nawet oczywista zasadność zażalenia nie zwalnia pełnomocnika od konieczności opłacania kosztów sądowych. Autorzy podkreślili, że w razie braku uiszczenia opłaty środek zaskarżenia powinien być odrzucony bez badania, czy zażalenie jest zasadne. Teza ta wynika z art. 130² k.p.c., który nakazuje odrzucić nieopłacony środek zaskarżenia oraz z art. 99 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, gdyż stanowi on o zwrocie uiszczonej opłaty w razie zasadności zażalenia. Tym samym na potrzeby praktyki należy przyjąć, że nawet w przypadku oczywistego błędu sądu, przy wniesieniu zażalenia, które jest oczywiście uzasadnione, należy uiścić stosowaną opłatę.

R.N.

*

Zakończenie postępowania w danej instancji – w rozumieniu art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) – następuje z chwilą wydania orzeczenia kończącego postępowanie w tej instancji.

(uchwała z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZP 124/06, J. Gudowski, A. Górski, G. Misiurek, OSNC 2007, nr 6, poz. 91; BSN 2007, nr 1, s. 13; R.Pr. 2007, nr 3, s. 119; RiP 2007, nr 2, s. 89; NPN 2007, nr 1, s. 50)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s.10

Komentatorzy wyrazili aprobatę dla rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, stwierdzając, że ma ono duże znaczenie praktyczne, pozwala bowiem na ujednoczenie rozbieżnej dotychczas praktyki sądowej. Wszystkie czynności podejmowane po dniu 2 marca 2006 r. i wydaniu po tym dniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie znajdującej się w sądzie pierwszej instancji, a wszczętej pod rządami ustawy o kosztach sądowych z 1967 r. , jeżeli są uzależnione od uiszczenia określonej opłaty, powinny podlegać ocenie na gruncie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 2005 r.

R.N.

*

Zażalenie na postanowienie oddalające wniosek o udzielenie zabezpieczenia majątkowego, zawarte w piśmie rozpoczynającym postępowanie, podlega opłacie w wysokości stałej w kwocie 30 zł (art. 19 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 20 ust. 1 i art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 139 ze zm.).

(uchwała z dnia 19 kwietnia 2007 r., III CZP 14/07, J. Gudowski, A. Górski, M. Kocon, BSN 2007, nr 4, s. 11)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s. 15

Komentatorzy zaaprobowali orzeczenie Sądu Najwyższego jako rozstrzygające znaczne wątpliwości pojawiające się w praktyce. Stwierdzili, że stanowisko zawarte w uchwale można poddać krytyce i przywołać argumenty, iż wniosek o zabezpieczenie zawarty w pozwie korzysta ze zwolnienia od opłaty, ponieważ

pobiera się ją od pisma, a nie od zawartych w nim wniosków lub żądań. W związku z tym wniosek o zabezpieczenie traktowany jest przez ustawodawcę jako akcesoryjny do głównego roszczenia i zgodnie z zasadą ogólną nakazuje się pobrać tylko jedną opłatę. Dodając do tego obowiązek wskazania we wniosku o zabezpieczenie roszczenia majątkowego sumy zabezpieczenia, podnosić można, że wartością zaskarżenia w tym przypadku będzie właśnie ta suma.

Przeciwko takiej argumentacji, zdaniem komentatorów, przemawia jednak trafnie wyrażona przez Sąd Najwyższy zasada przeciwdziałania zróżnicowania sytuacji strony wnoszącej zażalenie w zależności od stadium postępowania w sprawie.

R.N.

*

Wygrywającym proces współuczestnikom, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c., reprezentowanym przez tego samego radcę prawnego, sąd przyznaje zwrot kosztów w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika.

(uchwała z dnia 30 stycznia 2007 r., III CZP 130/06, M. Wysocka, B. Myszka, T. Żyżnowski, OSNC 2008, nr 1, poz. 1; OSP 2007, nr 12, poz. 140; BSN 2007, nr 1, s. 15; NPN 2007, nr 1, s. 51; MoP 2007, nr 21, s. 1197)

Glosa

Andrzeja Zielińskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2007, nr 12, poz. 140

Glosa ma charakter aprobujący. Glosator zgodził się z sentencją uchwały i podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że współuczestnictwo materialne kilku podmiotów występujących w charakterze strony nie uzasadnia, w wypadku wygrania przez nie sporu, zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego odrębnie dla każdego z współuczestników, gdy podmioty te reprezentowane są przez jednego pełnomocnika procesowego.

W dalszej części opracowania glosator zaaprobował zapatrywanie Sądu Najwyższego, że profesjonalny pełnomocnik reprezentujący kilku współuczestników

materialnych może powoływać się na zwiększony nakład pracy i ubiegać się o przyznanie zwrotu wynagrodzenia według podwyższonych stawek taryfowych, przy zastosowaniu kryteriów oceny charakteru sprawy i nakładu pracy pełnomocnika zgodnie z dyspozycją art. 109 § 2 k.p.c. Podkreślił jednak, że ocena zwiększonego nakładu pracy musi być oceniona z uwzględnieniem niezbędności owego nakładu.

M.P.

*

W razie częściowego zwolnienia strony od kosztów sądowych, polegającego na zwolnieniu od uiszczenia opłaty od pisma podlegającego opłacie, pobiera się od tego pisma opłatę podstawową (art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz.1398 ze zm.).

(uchwała z dnia 7 lutego 2007 r., III CZP 154/06, B. Myszk, D. Zawistowski, H. Pietrkowski, OSNC 2007, nr 12, poz. 181; BSN 2007, nr 2, s. 7; RiP 2007, nr 2, s. 89; NPN 2007, nr 2, s. 65; R.Pr. 2007, nr 6, s. 127)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s. 5

Autorzy wskazali, że komentowane orzeczenie zawiera ważne dla praktyki rozstrzygnięcie w przedmiocie uiszczania opłaty podstawowej w razie zwolnienia strony od kosztów sądowych. Ich zdaniem, trudno wymagać od uczestników postępowania, aby byli przygotowani na wprowadzenie tego rodzaju wykładni. Zauważyli też, że problem, którego dotyczy orzeczenie, występuje tylko w sprawach wszczętych przed wyjściem w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 21, poz. 123).

R.N.

*

W postępowaniu uproszczonym pobiera się od apelacji opłatę stałą w takiej samej wysokości jak od pozwu, niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

(uchwała z dnia 22 lutego 2007 r., III CZP 155/06, H. Pietrkowski, J. Górski, M. Grzelka, OSNC 2008, nr 1, poz. 6; BSN 2007, nr 2, s. 9)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s. 7

W komentowanej uchwale Sąd Najwyższy udzielił odpowiedzi na pytanie, w jakiej wysokości należy uiścić opłatę od apelacji w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu uproszczonym. Zdaniem komentatorów, *prima facie* mogło by się wydawać, że opłata taka powinna być uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia. Tymczasem Sąd Najwyższy stwierdził, że opłata powinna być uiszczona w takiej samej wysokości, jak od pozwu. Zdaniem komentatorów, pogląd prezentowany przez Sąd Najwyższy jest uzasadniony, gdy podstawą określenia opłaty należnej od pozwu jest wartość przedmiotu umowy. Jednak jeśli podstawę opłaty od pozwu wyznacza wartość przedmiotu sporu, która może się zmienić już na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji, np. w wyniku częściowego cofnięcia pozwu, to omawiana uchwała budzi wątpliwości. Autorzy zaznaczyli, że problem wymaga szerszego omówienia.

R.N.

*

W wypadku przedmiotowej zmiany powództwa w sprawie gospodarczej, polegającej na wystąpieniu z nowym roszczeniem zamiast dotychczasowego, nie pobiera się opłaty od nowego roszczenia, jeżeli jego wysokość jest niższa od dotychczasowego.

(uchwała z dnia 8 marca 2007 r., III CZP 165/06, H. Wrzeszcz, Z. Strus, K. Zawada, BSN 2006, nr 3, s. 9; MoP 2007, nr 8, s. 396 ; MoP 2007, nr 21, s. 1195)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s. 9

Uchwała Sądu Najwyższego zapadła na gruncie stanu prawnego przed zmianami dokonanymi przez ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 235, poz. 1699). Wprowadzony wówczas art. 479⁴ § 2 k.p.c. wyraża zakaz zmian przedmiotowych w sprawach gospodarczych; w toku postępowania nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych, jedynie w razie zmiany okoliczności powód może żądać, zamiast pierwotnego przedmiotu sporu, jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się, rozszerzyć żądanie pozwu o dalsze okresy.

Zdaniem komentatorów, mimo tych zmian, przywołana uchwała Sądu Najwyższego zachowuje walor ogólny, gdyż rozstrzyga kwestię uiszczania opłat od zmienionego przedmiotowo powództwa, tam gdzie jest to możliwe.

R.N.

*

Oświadczenie strony o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (art. 102 ust. 2 uksc) nie musi być złożone na „urzędowym druku”, powinno natomiast zawierać informacje określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym (Dz.U. Nr 27, poz. 200).

(postanowienie z dnia 23 marca 2007 r., V CZ 11/07, L. Walentynowicz, K. Pietrzykowski, E. Skowrońska-Bocian, BSN 2007, nr 6, s. 14)

Nie podlega odrzuceniu na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. nienależycie opłacona skarga kasacyjna podlegająca opłacie stałej, wniesiona przez

profesjonalnego pełnomocnika, do której dołączono wniosek o zwolnienie od opłaty sądowej, nawet jeżeli wniosek ten należało zwrócić ze względu na niedołączenie do niego oświadczenia, o którym mowa w art. 102 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(postanowienie z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 69/07, T. Wiśniewski, G. Misiurek, M. Sychowicz, niepubl.)

Komentarz

Błażeja Domagały i Bartosza Draniewicza, Monitor Prawniczy 2007, nr 23, dodatek s. 16

Autorzy opatrzyli wspólnym komentarzem dwa postanowienia Sądu Najwyższego dotyczące braków formalnych wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i obowiązku uiszczenia opłaty przez pełnomocnika profesjonalnego w razie zwrotu takiego wniosku.

Co do pierwszego z nich komentatorzy wyrazili aprobatę dla wykładni, która przyjmuje, że oświadczenie majątkowe przy wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych nie musi być złożone na określonym formularzu, jeśli zawiera wszystkie informacje wskazane we wzorze tego wniosku.

Komentatorzy odnieśli się natomiast krytycznie do rozstrzygnięcia zawartego w drugim postanowieniu. Zwrócili uwagę na komplikacje spowodowane przyjęciem argumentacji Sądu Najwyższego. Ich zdaniem, zwrot wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych i w następstwie tego wezwania do uiszczenia opłaty, może spowodować wniesienie przez profesjonalnego pełnomocnika kolejnego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w terminie zakreślonym do jej opłacenia. W przypadku braków formalnych sąd powinien ponownie zarządzić jego zwrot i w konsekwencji znowu wezwać pełnomocnika do uiszczenia opłaty. W celu przeciwdziałania takiej sytuacji ustawodawca, w razie merytorycznego rozpoznania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, wprowadził przepis art. 107 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Ponieważ brak podobnej regulacji w przypadku zwrotu wniosku, należy założyć racjonalność ustawodawcy i wywieść, że dążył on do tego, aby wnioski o zwolnienie od kosztów

sądowych były rozpatrywane sprawnie, bez możliwości blokowania postępowania kolejnymi żądaniami zwolnienia od kosztów.

R.N.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2008, NR 2

Do umowy zawartej przez zarząd spółdzielni bez wymaganej do jej ważności uchwały walnego zgromadzenia lub rady nadzorczej ma zastosowanie w drodze analogii art. 103 § 1 i 2 k.c.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 14 września 2007 r., III CZP 31/07, H. Ciepła, K. Pietrzykowski, E. Skowrońska-Bocian, K. Tyczka-Rote, H. Wrzeszcz, M. Wysocka, K. Zawada, OSNC 2008, nr 2, poz. 14)

*

Roszczenie o zwrot kwoty zapłaconej na poczet świadczenia z umowy przyrzeczonej, która nie została zawarta, nie przedawnia się z upływem terminu rocznego określonego w art. 390 § 3 k.c.

(uchwała z dnia 8 marca 2007 r., III CZP 3/07, H. Wrzeszcz, Z. Strus, K. Zawada, OSNC 2008, nr 2, poz. 15)

*

Rozpoznawana w postępowaniu gospodarczym skarga na orzeczenie zespołu arbitrów, wniesiona na podstawie art. 194 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163 ze zm.), nie podlega odrzuceniu bez wezwania do uiszczenia opłaty stałej, jeżeli przedsiębiorca nie jest reprezentowany przez adwokata lub radcę prawnego.

(uchwała z dnia 8 marca 2007 r., III CZP 10/07, H. Wrzeszcz, Z. Strus, K. Zawada, OSNC 2008, nr 2, poz. 16)

*

Przed dniem 15 lipca 2006 r. dopuszczalne było zrzeczenie się przez powiat prawa własności nieruchomości na podstawie art. 179 k.c.

(uchwała z dnia 8 marca 2007 r., III CZP 18/07, H. Wrzeszcz, Z. Strus, K. Zawada, OSNC 2008, nr 2, poz. 17)

*

Zażalenie na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia roszczenia majątkowego podlega opłacie w wysokości stałej w kwocie 30 zł (art. 19 ust 3, art. 20 ust 1 i art. 69 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(uchwała z dnia 16 marca 2007 r., III CZP 4/07, D. Zawistowski, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, OSNC 2008, nr 2, poz. 18)

*

Umorzenie postępowania o wyjawieniu majątku stanowi podstawę do wykreślenia dłużnika z rejestru dłużników niewypłacalnych (art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 ze zm.).

(uchwała z dnia 16 marca 2007 r., III CZP 9/07, D. Zawistowski, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, OSNC 2008, nr 2, poz. 19)

*

W postępowaniu o dział spadku, w którym jeden ze spadkobierców jest jednocześnie zapisobiercą, sąd może na podstawie art. 318 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. wydać postanowienie wstępne co do istnienia zapisu.

(uchwała z dnia 16 marca 2007 r., III CZP 17/07, D. Zawistowski, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, OSNC 2008, nr 2, poz. 20)

*

Sąd rejestrowy orzeka postanowieniem o złożeniu przez komornika do akt rejestrowych dokumentu zgłoszenia zajęcia udziału wspólnika w spółce handlowej; od postanowienia przysługuje apelacja.

(uchwała z dnia 22 marca 2007 r., III CZP 8/07, M. Sychowicz, Z. Kwaśniewski, Z. Strus, OSNC 2008, nr 2, poz. 21)

*

1. Przepis art. 976 § 1 k.p.c. określa wyczerpująco podmioty, których udział w licytacji nieruchomości dłużnika jest wyłączony.

2. Do nabycia własności nieruchomości w toku egzekucji sądowej art. 37 k.r.o. nie ma zastosowania.

(uchwała z dnia 22 marca 2007 r., III CZP 13/07, M. Sychowicz, Z. Kwaśniewski, Z. Strus, OSNC 2008, nr 2, poz. 22)

*

1. Zarządzenie przewodniczącego o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu odrębnym nie wiąże sądu.

2. Rozpoznanie sprawy w innym postępowaniu wymaga zarządzenia przewodniczącego lub postanowienia sądu.

(uchwała z dnia 19 kwietnia 2007 r., III CZP 11/07, J. Gudowski, A. Górski, M. Kocon, OSNC 2008, nr 2, poz. 23)

*

Wpis hipoteki przymusowej zabezpieczającej należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne następuje na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 26 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu nadanym ustawą

z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 241, poz. 2074).

(postanowienie z dnia 22 lutego 2007 r., III CZP 166/06, H. Pietrzkowski, J. Górowski, M. Grzelka, OSNC 2008, nr 2, poz. 24)

*

Umowa o zawieranie transakcji dewizowych na rynku międzybankowym między zleceniodawcą – konsumentem mieszkającym w Polsce – a zleceniobiorcą mającym siedzibę w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej zawarta w sposób dorozumiany przez akceptację *on line* jej treści udostępnionej na stronie internetowej nie czyni zadość wymaganium formy pisemnej przewidzianemu w art. II ust. 1 i 2 Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych sporządzonej w dniu 10 czerwca 1958 r. w Nowym Jorku (Dz.U. z 1962 r. Nr 9, poz. 41).

(postanowienie z dnia 22 lutego 2007 r., IV CSK 200/06, D. Zawistowski, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Strus, OSNC 2008, nr 2, poz. 25)

*

1. Roszczenie o zakazanie niedozwolonych działań, przewidziane w art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.), i roszczenie o złożenie stosownego oświadczenia, przewidziane w art. 18 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, są roszczeniami majątkowymi.

2. Apelacja od wyroku, w którym ustalono wpis ostateczny, podlega opłacie w wysokości równej wysokości wpisu ostatecznego; opłata ta jest opłatą „w wysokości stałej” w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c.

3. Artykuł 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.),

ustanawiający opłatę stałą w sprawach o ochronę dóbr osobistych, stosuje się jedynie do roszczeń niemajątkowych o ochronę dóbr osobistych.

(postanowienie z dnia 8 marca 2007 r., III CZ 12/07, H. Wrzeszcz, Z. Strus, K. Zawada, OSNC 2008, nr 2, poz. 26)

*

Stosunek bliskości, o którym mowa w art. 527 § 3 k.c., może wynikać także ze sporadycznych kontaktów gospodarczych pomiędzy dłużnikiem działającym z pokrzywdzeniem wierzyciela a osobą trzecią, którym towarzyszą innego rodzaju relacje o charakterze majątkowym lub niemajątkowym.

(wyrok z dnia 9 marca 2007 r., V CSK 473/06, A. Górski, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski, OSNC 2008, nr 2, poz. 27)

*

Błędne oddalenie przez sąd skargi na czynność komornika, która spowodowała szkodę, nie wyłącza odpowiedzialności odszkodowawczej komornika na podstawie art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz. 882 ze zm.).

(wyrok z dnia 16 marca 2007 r., III CSK 381/06, D. Zawistowski, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, OSNC 2008, nr 2, poz. 28)

*

Na postanowienie sądu drugiej instancji o kosztach procesu nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego (art. 394¹ § 2 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 12 października 2007 r., IV CZ 28/07, M. Wysocka, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski, OSNC 2008, nr 2, poz. 29)

INFORMACJE

W dniu 20 grudnia odbyło się uroczyste, wigilijne spotkanie sędziów Izby Cywilnej, członków Biura Studiów i Analiz, asystentów, pracowników sekretariatów oraz pracowników obsługi. Spotkanie poprowadził Prezes Izby Cywilnej Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński, który w ciepłym, podniosłym wystąpieniu podziękował wszystkim za ofiarną pracę w mijającym roku oraz złożył, w imieniu swoim i Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego prof. dr. hab. Lecha Gardockiego, życzenia rodzinnych, pogodnych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia oraz Szczęśliwego Nowego Roku. Szczególnie serdeczne słowa skierował do obecnego na spotkaniu sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku Prezesa Stanisława Rudnickiego.

Świąteczna atmosfera tego spotkania była wyczuwalna nie tylko podczas składania życzeń. Prezes Tadeusz Ereciński, patrząc na puste miejsca przy wigilijnym stole, z nieukrywanym wzruszeniem, odniósł się do nieobecnych Sędziów i życzył im powrotu do zdrowia. Wspomniał także Sędziów Sądu Najwyższego, którzy odeszli w ubiegłym roku.

Następnie wszyscy zgromadzeni podzielili się opłatkiem i złożyli sobie serdeczne życzenia świąteczne i noworoczne.

Dane statystyczne – grudzień 2007 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia					Inny sposób		
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę		Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	
1.	CK	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
2.	CSK	735	190	271	-	26	-	31	-	158	56	654
3.	CZP, w tym:	35	12	14	11	-	-	-	-	-	3	33
	- art. 390 k.p.c.	29	11	12	9	-	-	-	-	-	3	28
	- skład 7-miu	6	1	2	2	-	-	-	-	-	-	5
	- pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	83	30	35	-	16	2	8	-	-	9	78
5.	CO, w tym	14	7	16	-	-	-	-	-	-	16	5
	- art. 401 k.p.c.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
	- art. 45, 48 k.p.c.	13	7	15	-	-	-	-	-	-	15	5
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	120	58	75	-	1	-	-	-	13	61	103
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	988	297	411	11	43	2	39	-	171	145	874

Dane statystyczne – rok 2007

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	3	11	13	-	3	-	1	-	5	4	1
2.	CSK	401	2740	2487	-	298	9	328	-	1257	595	654
3.	CZP, w tym:	38	157	162	117	-	-	-	-	-	45	33
	- art. 390 k.p.c.	32	144	148	104	-	-	-	-	-	44	28
	- skład 7-miu	6	12	13	12	-	-	-	-	-	1	5
	- pełny skład	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	78	602	602	-	367	21	114	-	-	100	78
5.	CO, w tym	7	176	178	-	7	-	1	-	-	170	5
	- art. 401 k.p.c.	-	26	26	-	-	-	-	-	-	26	-
	- art. 45, 48 k.p.c.	7	150	152	-	7	-	1	-	-	144	5
6.	CSP	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
7.	CNP	72	895	864	-	29	-	-	2	181	652	103
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	599	4582	4307	117	704	30	444	2	1443	1567	874